

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

1.1. Odbor prevence

A) Odborná způsobilost fyzických osob podle zákona o požární ochraně

Příslušníci odboru prevence se podíleli na **přezkušování odborné způsobilosti** fyzických osob podle § 11 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. Při zkoušce odborné způsobilosti se ověřuje zejména znalost právních předpisů a technických předpisů na úseku požární ochrany, požární bezpečnosti staveb a technologií, posuzování činností s vysokým požárním nebezpečím, funkcí a technických vlastností požární techniky, věcných prostředků požární ochrany, požárně bezpečnostních zařízení apod.

B) Koncepce požární prevence

V roce 2019 byly plněny nastavené strategické cíle Koncepce požární prevence pro roky 2018–2021. V rámci této koncepce byly jednotlivé strategické cíle dále řešeny jako samostatné oblasti.

C) Kontrolní činnost u HZS krajů

V roce 2019 byly provedeny dvě komplexní kontroly organizační složky státu. Šlo o kontrolu HZS Jihomoravského kraje, č. j. MV-124511/PO-OK-2018 a kontrolu HZS Jihočeského kraje, č. j. MV-62958/PO-OK-2019.

D) Vzdělávání příslušníků

V roce 2019 byly uspořádány **dva odborné semináře** pro koordinátory-metodiky HZS krajů, které byly zaměřené na výklad problematických **ustanovení norem požární bezpečnosti staveb**. Proběhl také **specializační kurz stavební prevence**.

Specializační kurzy v oblasti kontrolní činnosti byly pro rok 2019 zrušeny.

Příslušníci oddělení zjišťování příčin vzniku požárů (ZPP) organizovali **specializační kurz** určený pro nové příslušníky zařazené na úseku zjišťování příčin vzniku požárů u HZS krajů. Kurz byl zaměřen na praktický způsob výuky za pomoci výukových požárů vozidel a interiérů. Stejný důraz se také kladl na znalosti správného odběru vzorků, problematiku psychologie nebo vazby na činnost Policie ČR a kontrolní činnost v rámci výkonu státního požárního dozoru. Kurz byl realizován ve Zbirohu ve spolupráci s ŠVZ v Brně.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

V roce 2019 byly vydány tyto publikace:

- vybrané požáry v anglickém jazyce „Czech Fire Investigators On Fire, Vol. 2“;
- „Výbušné atmosféry – Podmínky HZS ČR“.

E) Preventivně výchovná činnost (PVČ)

V rámci poskytování potřebných informací široké veřejnosti odbor prevence přednostně využíval internetové stránky HZS ČR a spolupracoval s redakcí časopisu 112. V rámci PVČ byla v roce 2019 zaměřena pozornost na fyzické osoby a požární bezpečnost jejich obydlí. Byla vydána neperiodická publikace „Poznej budovy kolem sebe aneb jak se budovy chrání před požáry“, která byla určena pro širokou veřejnost a představovala základní principy ochrany budov před požáry.

V srpnu 2019 byla zahájena kampaň spojená s vydáním Bezpečnostního desatera pro obyvatele obcí ČR, v jejímž rámci byla navázána spolupráce se Svazem měst a obcí ČR. Bezpečnostní desatero bylo elektronicky rozposláno všem z celkového počtu 6 245 obcí v ČR. MV-generální ředitelství bylo kontaktováno více než 440 obcemi se žádostí o zaslání dalších podkladů či přímo o vytištěné bezpečnostní desatero. Fyzicky bylo obcím po celé ČR rozesláno více než 70 tisíc letáků. Akce byla finalizována ke konci roku 2019.

V roce 2019 byla vydána příručka „Bezdomovci a požární ochrana“, určená pro terénní pracovníky, kteří se věnují předcházení požárů v provizorních obydlích pro bezdomovce.

F) Mezinárodní aktivity

Príslušníci oddělení stavebně technické prevence se v březnu 2019 zúčastnili **Mezinárodní konference „Fire Sprinkler International 2019“ v Madridu**. Účelem bylo seznámení se změnami a vývojem technických předpisů a technických norem v jednotlivých zemích Evropy i USA v oblasti sprinklerových stabilních hasicích systémů.

V rámci výměny zkušeností a poznatků z oblasti výkonu státní správy na úseku požární ochrany a výkonu státního požárního dozoru se příslušníci odboru prevence MV-GŘ HZS ČR v říjnu 2019 setkali na Slovensku s **příslušníky odboru prevence Prezidia Hasičského a záchranného zboru Slovenské republiky**.

Príslušníci oddělení ZPP prezentovali v nizozemském Enschede český systém vyšetřování požárů v rámci pracovní skupiny **CTIF Fire Investigation Working Group**, kde mj. **představili upravené vozidlo Dacia Duster pro potřeby ZPP**.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

Zástupci oddělení ZPP MV-GŘ HZS ČR a zástupce HZS PHA se v rámci Národní soutěže o nejlepšího vyšetřovatele požárů Maďarska zúčastnili zahraniční cesty, jejímž účelem bylo získání bližších podrobností týkajících se výcviku a systému vyšetřování v Maďarsku.

Příslušník odboru prevence MV-GŘ HZS ČR a zástupci HZS Plzeňského kraje a HZS hl. m. Prahy se zúčastnili **certifikačního kurzu pro vyšetřovatele požárů v USA**, který se konal na půdě National Fire Academy (která spadá pod Federal Emergency Management Agency) v Emmistburgu. Čeští vyšetřovatelé požárů úspěšně splnili podmínky pro získání certifikace IAAI-FIT, což je potvrzení nezávislým orgánem (asociace IAAI), že jednotlivec má základní znalosti požadované platnými standardy odborné kvalifikace. Mimo jiné je tato certifikace potřebná k uznání vyšetřovatele požáru jako experta v případě soudního procesu ve Spojených státech amerických.

1.1.1. Oddělení stavebně technické prevence

1.1.1.1. Tvorba předpisů a připomínková řízení k právním předpisům

Za rok 2019 bylo **připomínkováno 20 právních předpisů**, převážně šlo o změny právních předpisů v přímé souvislosti se změnou stavebního práva, tedy i o změny právních předpisů na úseku požární ochrany. Nejzásadnější připomínky tak byly uplatňovány ke změně zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebnímu řádu (stavební zákon), a k návrhu nového stavebního zákona v rámci rekodifikace veřejného stavebního práva.

1.1.1.2. Technické normy, pravidla správné praxe, metodické pokyny a směrnice

Za rok 2019 bylo **připomínkováno 20 českých technických norem či pravidel** (ČSN, ČSN EN, ČSN EN ISO, TPG apod.). Nejdůležitější připomínky proběhly k následujícím normám: ČSN 73 0802 Z3 Požární bezpečnost staveb – Nevýrobní objekty, ČSN 73 0802 Z2 Požární bezpečnost staveb – Objekty spojů a poštovních provozů, ČSN 73 6058 Jednotlivé, řadové a hromadné garáže, ČSN 07 8304 Tlakové nádoby na plyny – provozní pravidla, EN 13501-1 Požární klasifikace stavebních výrobků a konstrukcí staveb – Část 1: Klasifikace podle výsledků zkoušek reakce na oheň, TPG 200 00 Skladování, prodej a doprava tlakových nádob na zkapalněné uhlovodíkové plyny.

Proběhla **finalizace materiálu Kategorizace staveb z hlediska požární bezpečnosti**, který stanovuje nový systém třídění objektů z hlediska požární bezpečnosti a tvoří základ pro připravovanou právní úpravu na úseku požární ochrany. Úpravy technických parametrů byly

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

provedeny i s ohledem na vyhodnocení zkušebního provozu aplikace tohoto systému, který probíhal na všech HZS krajů po dobu tří měsíců ve 2. pololetí roku 2019.

1.1.1.3. Aplikace opravných prostředků vůči závazným stanoviskům HZS krajů

V roce 2019 řešilo oddělení stavebně technické prevence celkem **79 žádostí o potvrzení nebo změnu závazného stanoviska**, popř. žádostí o přezkum závazného stanoviska, podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

V rámci přímého výkonu státního požárního dozoru vydalo oddělení stavebně technické prevence **53 závazných stanovisek**.

1.1.1.4. Pracovní skupina pro elektromobilitu

MV-GŘ HZS ČR na základě zpracovaných analýz zabývajících se problematikou elektromobility, a to jak z hlediska prevence, tak z hlediska represe, iniciovalo v roce 2019 zřízení odborné pracovní skupiny pro elektromobilitu ve Výboru pro civilní nouzové plánování. Společně s Ministerstvem dopravy, Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem pro místní rozvoj, Ministerstvem vnitra a Ministerstvem životního prostředí bude MV-GŘ HZS ČR tvořit technické a legislativní dokumenty, které povedou k vydání a schválení technických norem a následně i potřebných vyhlášek a zákonů, které vyřeší problematiku a v současné době nedostatečně řešené oblasti ve vztahu k elektromobilitě.

1.1.2. Oddělení kontrolní činnosti

1.1.2.1. Mimořádné kontroly

V rámci dlouhodobého úkolu 2015–2019 vyhlásilo MV-GŘ HZS ČR v roce 2019 kontroly zaměřené na **historické stavby a objekty**, kde je umístěno kulturní dědictví.

Mimořádnou plošnou kontrolní akcí, která byla zaměřena na **kontroly restauračních zařízení, diskoték, večerek, barů, supermarketů a dalších provozoven** v součinnosti s Policií ČR a dalšími správními úřady, byla akce s názvem „Hazard, alkohol a děti“ (HAD).

Další mimořádné kontrolní akce byly vyhlášeny na vybraných fotbalových stadionech. Jejich cílem bylo prověřit stav zajištění požární bezpečnosti těchto objektů při provozu, tedy přímo při utkání. Tyto kontroly probíhaly v součinnosti s Policií ČR.

Jako celorepublikové mimořádné kontroly byly v lednu 2019 vyhlášeny kontroly provozovatelů únikových her. Cílem bylo vyhodnotit stav plnění určených povinností na úseku požární ochrany při provozování únikových her s důrazem na zajištění volného úniku osob,

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

volné průchodnosti komunikačních prostor a používání elektrických, plynových a jiných spotřebičů.

1.1.2.2. Odvolací řízení

V rámci odvolacího řízení proti uložení sankce HZS kraje bylo **řešeno šest případů**.

1.1.2.3. Další

V roce 2019 pokračovala spolupráce s Národním památkovým ústavem (NPÚ). MV-GŘ HZS ČR navázalo také užší spolupráci s Ministerstvem kultury, se kterým byla v březnu 2019 podepsána Rámcová dohoda o spolupráci.

V roce 2019 bylo také podepsáno Prohlášení o záměru rozvíjet přátelské vztahy a profesionální spolupráci na programu Ochrana kulturního dědictví mezi Constantinem Norbertem Kinským, coby zástupcem Kinský Žďár, a. s., MV-GŘ HZS ČR a ERA (European Rescue Academy).

V rámci metodické pomoci byl uspořádán seminář pro provozovatele únikových her, kde byli seznámeni s požadavky, které jsou na ně kladeny v rámci plnění povinností na úseku požární ochrany.

Celorepublikovou akcí vyvolanou tragickým požárem Hotelu Eurostar David v Praze, k němuž došlo v lednu 2018 v Praze, byl workshop pro manažery hotelů na téma požární prevence v hotelích, který se konal v lednu 2019 v Praze. Ten odstartoval celoroční akci Roadshow, která probíhala po celý rok 2019 na různých místech republiky. Při akci, kterou spolupořádalo MV-GŘ HZS ČR a Asociace hotelů a restaurací ČR, bylo proškoleny více než šest set provozovatelů a majitelů ubytovacích zařízení.

1.1.3. Oddělení zjišťování příčin vzniku požárů

Důležitá data, která vyplynou z šetření požárů, jsou **statisticky vyhodnocována**, výsledky těchto analýz jsou využívány zejména k **zavádění opatření ke zvýšení úrovně požární bezpečnosti**. Jako služba občanům jsou data využívána při uplatňování náhrady škod pojišťovnami.

Príslušníci oddělení zjišťování příčin vzniku požárů (ZPP) se v roce 2019 účastnili **zjišťování příčin vzniku požárů** u těchto závažných požárů:

- Litvínov – požár skladových prostor;
- Prachatice – výbuch v obytném domě;
- Svitavy – požár ve výrobní hale;

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

- Praha – požár rodinného domu;
- Ostrava – požáry elektroautobusů;
- Praha – požár bývalé pekárenské haly.

U všech těchto případů byla analyzována součinnost jednotlivých vyšetřovatelů požárů a příslušníků Policie ČR. Stejně tak byly zjišťovány pracovní postupy vyšetřovatelů požárů na místě požáru.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

1.2. Odbor ochrany obyvatelstva a krizového řízení

1.2.1. Oddělení krizového řízení

1.2.1.1. Hospodářská opatření pro krizové stavy

V roce 2019 bylo jedním z hlavních úkolů HZS ČR v oblasti hospodářských opatření pro krizové stavy (HOPKS) spolupracovat se SSHR na optimalizaci struktury a tvorby státních hmotných rezerv a optimalizaci systému jejich ochraňování.

Činnost HZS ČR spočívala zejména ve zpracování nových a upřesňování daných technických podmínek (specifikací) pořizovaných věcných prostředků, které jsou součástí zadávací dokumentace podle ustanovení § 37 zákona č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.

Ve druhé polovině roku 2019 pak MV-GŘ HZS ČR ve spolupráci s HZS krajů vypracovalo „Požadavek na tvorbu pohotovostních zásob pro potřeby HZS ČR na léta 2021–2022“. HZS ČR rovněž inicioval změny v „Plánu vytváření a udržování státních hmotných rezerv k zajištění bezpečnosti ČR na léta 2017–2018“ a v „Plánu vytváření a udržování státních hmotných rezerv k zajištění bezpečnosti ČR na léta 2019–2020“. Dále byla SSHR poskytována součinnost při aktualizaci číselníku nezbytných dodávek.

V roce 2019 byly SSHR pořízeny a předány HZS ČR tyto věcné prostředky:

- přenosné rámové (portálové) monitory gama záření;
- hadice ke kontejneru pro dálkovou dopravu vody;
- požární automobilové nosiče kontejnerů 6 x 6 v provedení ADR;
- zásahové dozimetry;
- kontejnerové elektrocentrály 200 kW PRIME;
- přejezdové můstky ke kontejneru pro dálkovou přepravu vody.

Spolupráce HZS ČR se SSHR byla v roce 2019 zabezpečována v oblasti aktualizace údajů o volných skladovacích kapacitách k zabezpečení nezbytné dodávky č. 22 Skladovací prostory.

Skladování a ochraňování pořízených pohotovostních zásob je zajišťováno v souladu s uzavřenými smlouvami HZS krajů, Záchraného útvaru HZS ČR a MV-GŘ HZS ČR. V roce 2019 bylo **použití věcných prostředků** z pohotovostních zásob prováděno v souladu s tzv. krizovou legislativou a **Smlouvou o spolupráci při zajišťování hospodářských opatření pro krizové stavy** uzavřenou mezi MV-GŘ HZS ČR a SSHR dne 2. listopadu 2015.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

1.2.1.2. Kritická infrastruktura

V roce 2019 MV-GŘ HZS ČR plnilo úkoly v oblasti **ochrany kritické infrastruktury**, kde šlo především o otázku zpracování materiálu „**7. aktualizace Seznamu prvků kritické infrastruktury, jejichž provozovatelem je organizační složka státu**“. Proces této aktualizace byl zahájen v květnu 2019, kdy byly gesční ministerstva a ústřední správní úřady formou dopisu ministra vnitra požádány o zaslání podkladů k provedení souhrnné aktualizace tohoto seznamu. Ten byl poté dne 10. září 2019 projednán na schůzi VCNP a dne 9. prosince 2019 na schůzi BRS. Schválení na schůzi vlády proběhlo až v roce 2020, konkrétně 13. ledna 2020 usnesením vlády č. 42.

7. aktualizací došlo k určení šesti nových prvků kritické infrastruktury v odvětvích komunikační a informační systémy a nouzové služby. Nově určeny byly mj. stanice HZS ČR, a to „Stanice Bítovské“ a „Stanice Železná Ruda“. Dále došlo ke změně u 46 již určených prvků kritické infrastruktury. Změny se týkaly především adres u stanic HZS krajů, ale zároveň byl změněn subjekt kritické infrastruktury u prvku „Informační systém Rejstřík trestů“ (z Ministerstva spravedlnosti na subjekt Rejstřík trestů) a prvku „Informační systém základních registrů + Formulářový agendový IS“ (z Ministerstva vnitra na Správu základních registrů).

1.2.1.3. Kontrolní činnost

V průběhu roku 2019 vykonalo MV-GŘ HZS ČR, na základě ustanovení § 10 odst. 1 písm. c) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, ustanovení § 2 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole, ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s Ročním plánem hlavních kontrolních úkolů MV-GŘ HZS ČR na rok 2019, kontrolu plnění povinností v oblasti krizového řízení u Královéhradeckého kraje, Karlovarského kraje, Pardubického kraje a Jihočeského kraje. Zároveň byla v tomto roce provedena kontrola plnění povinností v oblasti krizového řízení u Úřadu vlády ČR.

Oddělení krizového řízení také v roce 2019 provedlo v rámci komplexní kontroly organizační složky státu kontrolu plnění povinností v oblasti krizového řízení u HZS Jihomoravského kraje a HZS Jihočeského kraje.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

1.2.2. Oddělení ochrany obyvatelstva

1.2.2.1. Koncepce ochrany obyvatelstva od roku 2020 do roku 2025

V roce 2018 započaly práce na přípravě nové Koncepce ochrany obyvatelstva od roku 2020 do roku 2025 (Koncepce), která je zásadním strategickým dokumentem pro oblast ochrany obyvatelstva, řešící celé její další směřování pro následující období.

V průběhu roku 2019 byl připraven návrh Koncepce snažící se o nový pohled na ochranu obyvatelstva – ne pouze v mezích vytýčených definicí v zákoně č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ale o takový pohled, který zohledňuje probíhající nebo předpokládané změny ve společenských, klimatických a epidemiologických podmínkách i rozvoj technologií. Na ochranu obyvatelstva je v rámci připravované Koncepce nahlíženo širším pohledem a je chápána jako systémový nástroj propojující prevenci, přípravu obyvatel, připravenost IZS na provedení zásahu i vlastní reakci na mimořádnou událost nebo krizovou situaci. V rámci návrhu nové Koncepce byly stanoveny tři strategické cíle, které představují klíčové oblasti změn pro nadcházející období, a pro jejich naplnění bylo definováno dvanáct základních úkolů:

- Rozvoj podmínek;
- Podpora úkolů a opatření;
- Zvyšování účinnosti organizace.

Koncepce bude dokončena a projde vnitroresortním i meziresortním připomínkovým řízením na přelomu roku 2020 a 2021. Její schválení vládou ČR je plánováno na rok 2021.

1.2.2.2. Stav úkrytového fondu

V roce 2019 pokračoval proces vyřazování stálých úkrytů z evidence vedené u HZS krajů, a to na základě žádosti vlastníka úkrytu nebo z podnětu HZS kraje na základě výsledků kontrolní činnosti.

Tabulka 1 – Počet vyřazených úkrytů v roce 2019 a počet úkrytů vedených v evidenci k 31. prosinci 2019

HZS kraje	hl. m. Prahy	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Moravskoslezský	Zlínský	Celkem
Vyřazené úkryty	11	3	0	1	1	1	0	2	3	2	4	1	5	2	36
Počet stálých úkrytů	693	127	31	102	69	166	9	22	70	67	115	70	154	53	1 748

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

1.2.2.3. Databáze odborníků

Databázi odborníků (tj. **přehled expertů na národní úrovni v oblasti jaderné, chemické a biologické ochrany**) spravuje MV-GŘ HZS ČR na základě Sdělení o registraci oznámení o zpracování osobních údajů a v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a s obecným nařízením o ochraně osobních údajů 2016/679 (tzv. GDPR). **Odborníci** registrovaní v databázi **mohou být využiti pro účely vysílání do záchranných a humanitárních operací** nebo pro poskytování odborných informací v případě mimořádných událostí spojených s výskytem nebezpečných látek v České republice i v zahraničí. V současnosti je v databázi zahrnuto **29 odborníků** z různých úřadů a institucí. Aktualizace databáze probíhá vždy jednou za tři roky, naposledy byla aktualizovaná v roce 2019. Je plánováno v první polovině roku 2020 uskutečnit **instrukčně metodické zaměstnání** pro experty zařazené do Databáze odborníků, jehož hlavním tématem bude informovat o novinkách v oblasti řešení mimořádných událostí spojených s výskytem nebezpečných látek a materiálů.

1.2.2.4. Spolupráce se Státním úřadem pro jadernou bezpečnost (SÚJB)

Od ledna 2017 vstoupil v platnost nový atomový zákon č. 263/2016 Sb. a jeho prováděcí právní předpisy. V návaznosti na tyto nově přijaté právní předpisy byla již v roce 2017 provedena revize daných smluvních závazků mezi SÚJB a MV-GŘ HZS ČR, z níž vyplynula nutnost zahájit práce na přípravě nové „Dohody mezi SÚJB a MV-GŘ HZS ČR o vzájemné spolupráci“ a také kompletně přepracovat smlouvy v oblasti monitorování radiační situace. Jedním z úkolů Hasičského záchranného sboru ČR je podle §220 odst. 1 písm. a) zákona č. 263/2016 Sb. i podílet se na monitorování radiační situace, proto bylo rozhodnuto o zrušení již nadbytečné „Rámcové smlouvy o činnosti složek celostátní radiační monitorovací sítě v působnosti Ministerstva vnitra“, uzavřené v roce 2003, a také o nahrazení současné „Smlouvy o činnosti složek celostátní radiační monitorovací sítě v působnosti MV-GŘ HZS ČR“ z roku 2004. V úzké spolupráci mezi odborníky HZS ČR a SÚJB byla připravena nová „Smlouva o činnostech při monitorování radiační situace na území ČR a o činnostech při zvládnutí mimořádné události, kterou je nález nebo záchyt opuštěného zdroje nebo jaderného materiálu, prováděných Hasičským záchranným sborem České republiky“ (Smlouva). Smlouva nově řeší nejen činnosti při monitorování radiační situace, ale i problematiku nálezu a zachytu zdroje ionizujícího záření nebo jaderného materiálu. Smlouva byla slavnostně podepsána generálním ředitelem HZS ČR a předsedkyní SÚJB v červnu 2018. Současně s touto Smlouvou byla podepsána i nová „Dohoda mezi SÚJB a MV-GŘ HZS ČR o vzájemné spolupráci“, jejímž

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

účelem je úprava základních vztahů při vzájemné spolupráci při plnění úkolů daných stávající legislativou. Dalším krokem bylo revidovat interní předpisy HZS ČR v oblasti monitorování radiační situace a uvést je do souladu s atomovou legislativou a s uzavřenými smlouvami a dohodami. Během roku 2019 byl připraven nový pokyn generálního ředitele HZS ČR, kterým se stanoví podrobnosti k zabezpečení činností chemických laboratoří HZS ČR při monitorování radiační situace na území České republiky. Pokyn bude vydán v roce 2020.

Dalším dokumentem, kterým bylo na základě § 209 písm. d) zákona č. 263/2016 Sb. uloženo zpracovat SÚJB společně s Ministerstvem vnitra, je Národní radiační havarijný plán. Jde o plán zpracováváný pro území ČR vně areálu jaderného zařízení nebo pracoviště IV. kategorie pro přípravu na řízení a provádění odezvy na radiační havárii, která může mít dopad i mimo zónu havarijního plánování případně na radiační havárii, která se může stát v zahraničí nebo kdekoli na území ČR včetně zóny havarijního plánování a jejíž zvládnutí neřeší vnější havarijní plány. Tento strategický dokument shrnující odpovědnosti orgánů veřejné správy a příslušných orgánů krizového řízení za zajištění opatření k zavedení neodkladných a následných ochranných opatření mimo stanovenou zónu havarijního plánování s cílem omezení havarijního ozáření obyvatelstva na území ČR v důsledku radiační havárie vzniklé na území ČR nebo v zahraničí bude dokončen a schválen vládou ČR v roce 2020.

1.2.2.5. Kontejnerová energetická centra

V rámci Analýzy hrozeb pro Českou republiku, zpracované na základě úkolu stanoveného Konceptí ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 bylo jako jeden z typů nebezpečí s nepřijatelným rizikem identifikováno narušení dodávek elektrické energie velkého rozsahu. Také orgán Herwart ukázal nutnost zajištění náhradních zdrojů elektrické energie. Proto byly, cestou Správy státních hmotných rezerv ČR, pro potřeby HZS pořízeny čtyři kusy kontejnerových energetických center 200 kW PRIME pro kraje Plzeňský, Ústecký, Královéhradecký a Zlínský. V příštích letech bude následovat doplňování novými energocentry ostatních hasičských záchranných sborů krajů.

1.2.2.6. Spolupráce s Ředitelstvím služby cizinecké policie

Oddělení ochrany obyvatelstva se v roce 2019 podílelo na praktickém prověření funkčnosti „Operačního plánu společného postupu a spolupráce při zřízení a provozu registračních míst v případě neoprávněného vstupu většího počtu cizinců na území České republiky“, na jehož zpracování se významně podílelo.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

První praktické prověření operačního plánu - cvičení SEKTOR BASKO, proběhlo v lokalitě hraničního přechodu Rozvadov ve dnech 20. a 21. května 2019. Obdobné cvičení SEKTOR BESKYDY se uskutečnilo v lokalitě hraničního přechodu Mosty u Jablunkova. Ze strany HZS ČR se obou prověrek zúčastnilo Skladovací a opravárenské zařízení HZS ČR, Záchranný útvar HZS ČR a HZS příslušného kraje (HZS Plzeňského respektive HZS Moravskoslezského kraje).

1.2.3. Oddělení instruktáží a školení

Oddělení instruktáží a školení se i v roce 2019 věnovalo činnostem spojeným s přípravou obyvatelstva, respektive jeho jednotlivých cílových skupin, která byla zaměřena jak na předcházení mimořádným událostem, tak na jejich řešení. Současně zabezpečovalo průběžné řízení a koordinaci činností spojených se vzděláváním odborníků v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení, ale také organizačně zajišťovalo přípravu, provedení a vyhodnocení cvičení ZÓNA 2019, které se uskutečnilo v souladu s Plánem cvičení orgánů krizového řízení – upřesnění na léta 2019–2021.

1.2.3.1. Preventivně výchovná činnost

Preventivně výchovná činnost (PVČ) u HZS ČR probíhala v roce 2019 v souladu s **Pokynem MV-GŘ HZS ČR č. 46/2017 k realizaci preventivně výchovné činnosti u HZS ČR**. Plánem MV-GŘ HZS ČR k realizaci PVČ pro rok 2019 bylo stanoveno hlavními prioritami:

- vzdělávání pedagogů základních a středních škol k výuce tematiky ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí (OČMU);
- navazování spolupráce s provozovateli objektů zařazených do skupiny B v oblasti PVČ;
- provedení revize rámcových vzdělávacích programů s cílem optimalizovat vzdělávací proces v oblasti bezpečnosti;
- doplňování a aktualizace databáze PVČ materiálů a článků HZS krajů na intranetových stránkách MV-GŘ HZS ČR.

V roce 2019 byly kurzy pro pedagogické pracovníky k výuce OČMU nově akreditovány Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR, platnost akreditace je do 23. září 2022. Příprava pedagogů z části probíhala podle těchto kurzů (zúčastnilo se celkem 109 pedagogů). Širší skupina (celkem 855 pedagogů) byla proškolená v rámci jiných preventivně výchovných aktivit. Tato **priorita nebyla plněna uspokojivě**. Z důvodu minimálního zájmu se nepodařilo kurz naplnit u HZS Středočeského a Libereckého kraje a HZS Kraje Vysočina.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

Akreditovaný vzdělávací program Příprava škol a školských zařízení na mimořádné události byl realizován u jednotlivých HZS krajů podle požadavků ředitelů a managementu škol a školských zařízení. Celkem byly uspořádány pouze **dva kurzy** (u HZS hl. m. Prahy a HZS Pardubického kraje) s celkovou účastí **33 osob**.

V průběhu roku 2019 pod vedením Národního ústavu pro vzdělávání probíhaly práce na revizích Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Na revizích spolupracovala pracovní skupina složená ze zástupců odborné pedagogické veřejnosti a zástupců dotčených ústředních správních úřadů, včetně zástupců MV ČR a MV-GŘ HZS ČR. Na základě Opatření MŠMT č. j. 21 705/2019-1 ze dne 26. června 2019 došlo s účinností od 1. ledna 2020 ke sloučení Národního institutu pro další vzdělávání a Národního ústavu pro vzdělávání. Současně byly tímto opatřením práce na revizích rámcových vzdělávacích programů do odvolání pozastaveny.

Navazování spolupráce s provozovateli objektů zařazených do skupiny B. podle § 26 odst. 2 zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií, při **informování veřejnosti a preventivně výchovné činnosti** v oblasti vymezené vnějším havarijním plánem probíhá u HZS krajů postupně. U některých provozovatelů v roce 2019 proběhlo stanovení zóny havarijního plánování a zpracování vnějšího havarijního plánu, bez kterých spolupráci v oblasti PVČ není možné zahájit. U některých provozovatelů však tyto podklady dosud nebyly zpracovány a tedy nebyla rozvinuta ani spolupráce. HZS krajů se zejména zaměřily na tvorbu brožur, informačních letáků a plakátů a dále na zpracování informací pro obyvatelstvo, které byly předávány prostřednictvím internetových stránek provozovatelů, krajských úřadů či dotčených obcí. Podařilo se také zorganizovat semináře pro zástupce společensky významných objektů či besedy vzdělávacího programu Hasík CZ pro školy v zónách havarijního plánování. Od 1. ledna 2019 přešly intranetové stránky HZS ČR na nový redakční systém. Z tohoto důvodu bylo nutné vytvořit novou strukturu záložky PVČ a vložit zde veškeré materiály z původního redakčního systému ze záložky Výchova a vzdělávání. Nově byla databáze rozšířena o záložky:

- zahraniční materiály – zde jsou vloženy brožury, letáky nebo odkazy na zahraniční webové stránky zabývající se PVČ;
- magnetické sady – podklady pro tisk vzdělávacích materiálů na magnetický podklad;
- kurz Vedení exkurzí na hasičské stanici – zde jsou uloženy veškeré podklady a výstupy k tomuto kurzu;
- provozovatelé B objektů – podklady pro tisk různých letáků, plakátů a brožur k této problematice.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

Intranetové stránky byly v roce 2019 průběžně doplňovány novými články, letáky, brožurami a také nově vytvořenou databází preventivně výchovných témat. Dále byla v roce 2019 provedena kontrola obsahu webových stránek HZS ČR, záložky Ochrana obyvatelstva/výchova a vzdělávání obyvatelstva. Mírně byla upravena struktura záložek a aktualizovány některé texty, aby odpovídaly dnešním trendům na stručnost a jednoduchost podání informace.

V roce 2019 všechny HZS krajů pokračovaly v rozvinuté spolupráci s mateřskými školami a ostatními předškolními zařízeními. Podařilo se proškolit **361 tříd mateřských škol s 16 022 dětmi**. Základem těchto návštěv bylo seznámení dětí se základy bezpečného chování a odstranění bariéry mezi dětmi a hasiči.

Na základních a středních školách hasiči se svými výukovými programy navštívili celkem **3 432 tříd s celkovým počtem 121 439 žáků a studentů**.

V přípravě žáků a studentů, ale i ostatních cílových skupin obyvatelstva se velmi dobře osvědčily **multimediální učebny**, jejichž počet postupně narůstá a zkvalitňuje se jejich vybavení. Sedm HZS krajů (HZS hl. m. Prahy, HZS Středočeského, Jihočeského, Karlovarského, Ústeckého, Jihomoravského kraje a Kraje Vysočina) vlastnilo celkem deset těchto učeben, které sloužily jak školám a jejich pedagogům, tak i členům jednotek sboru dobrovolných hasičů nebo široké veřejnosti v rámci preventivně výchovných akcí.

Ve velké oblibě jak u škol, tak i u široké veřejnosti, stejně jako v minulých letech, byly **exkurze na hasičských stanicích**, kde se návštěvníci prakticky seznamovali s konkrétními činnostmi HZS ČR, zhlédli hasičskou techniku, výstroj a výzbroj a dozvěděli se důležité informace o požární prevenci a sebeochraně při mimořádných událostech. Těchto exkurzí se v roce 2019 zúčastnilo **odhadem 110 800 osob** všech věkových kategorií.

V roce 2019 byl do vzdělávacího systému HZS ČR zaveden nový specializační kurz **Vedení exkurzí na stanici**. Pilotní běh se konal v Institutu ochrany obyvatelstva a zúčastnilo se ho 26 příslušníků z celkem jedenácti HZS krajů. Tento specializační kurz byl určen průvodcům - nováčkům, ale také těm, kteří se provádění exkurzí na hasičských stanicích již aktivně věnují a chtějí si své dovednosti a vědomosti prohloubit. Hlavním cílem kurzu bylo vybavit příslušníky HZS ČR tak, aby byli schopni exkurzi na hasičské stanici pro širokou veřejnost připravit, vést, případně řešit neočekávané situace v jejím průběhu a vhodnou formou oslovit návštěvníky s informacemi z problematiky ochrany obyvatelstva, požární prevence a IZS a dále ujednotit tyto sdělované informace v rámci celé ČR. Absolventi kurzu byli k provádění této činnosti vybaveni materiály, obdrželi podklady k provádění exkurzí (příručka, kde jsou shrnuta všechna probíraná témata, check listy a náplň preventivně výchovných témat pro jednotlivé cílové skupiny návštěvníků), dva bannery s obrázky a krátkými popisky z problematik ochrany

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

obyvatelstva a požární prevence a sadu grafiky pro zvýšení názornosti jejich výkladu. Tyto materiály spolu s prezentacemi z jednotlivých přednášek jsou také k dispozici všem příslušníkům na intranetu HZS ČR pod záložkou Problematiky/Prevence a CNP/Ochrana obyvatelstva a krizové řízení/Preventivně výchovná činnost. Na základě vyhodnocení tohoto pilotního běhu kurzu byly zpracovány drobné úpravy a změna charakteru a názvu kurzu. Na jeho přípravě, organizaci, realizaci a vyhodnocení se kromě příslušníků MV-GŘ HZS ČR intenzivně podíleli příslušníci HZS Královéhradeckého a Pardubického kraje.

V roce 2019 byly při velké preventivně výchovné akci na základní škole Tusarova v Praze představeny a předány pedagogům k využití výukové interaktivní prezentace, pracovní listy a metodická příručka pro 7. ročníky základních škol projektu **Hasiči pro školy**. Projekt byl také po celý rok prezentován na velkém množství akcí pro školy, pedagogy i odbornou veřejnost. Na webových stránkách www.hasiciproskoly.cz, kde jsou umístěny všechny vytvořené materiály ke stažení zdarma, bylo ke konci roku 2019 zaznamenáno více než **8 000 stažení** všech druhů materiálů.

HZS Středočeského kraje pátým rokem pokračoval ve **videoprojektu pro podporu výuky OČMU**, který tvořil ve spolupráci se Zdravotnickou záchrannou službou Středočeského kraje a Krajským ředitelstvím policie Středočeského kraje. Během roku 2019 bylo vydáno **osm nových videoklipů**, celkem je natočeno a zveřejněno **42 výukových nebo dokumentárních klipů**. Youtubový kanál HZS Středočeského kraje – OČMU zaznamenal v roce 2019 úctyhodných **268 563 zhlédnutí a získal 694 stálých odběratelů** videí.

Podařilo se v průběhu roku 2019 zorganizovat **92 různých** pohybově-vědomostních, vědomostních či literárních **soutěží**, kterých se zúčastnilo **16 408 soutěžících**. Tyto soutěže sloužily především k ověření znalostí účastníků a jejich praktickému procvičení v oblastech požární prevence a ochrany obyvatelstva, ale byly také výborným propagačním nástrojem HZS ČR.

V uplynulých letech se příliš nedařilo uspořádat besedu, přednášku nebo workshop pro dospělou populaci, aby se jí zúčastnilo odpovídající množství osob. V roce 2019 se s tímto problémem jednotlivé HZS krajů snažily vypořádat velmi různorodě. Dařilo se jim oslovit rozličné skupiny osob v produktivním věku, např. asistenty prevence kriminality Libereckého kraje a Šluknovského výběžku, důvěrníky stavebních bytových družstev Kraje Vysočina, zaměstnance firem Johnson & Johnson, Lidl ČR a L'Oréal v Praze, příslušníky Vězeňské služby věznice Mírov, zaměstnance Okresní správy sociálního zabezpečení Pardubického kraje. Ve spolupráci s Asociací hotelů a restaurací ČR byl pro management hotelů zorganizován celostátní workshop a další byl zorganizován pro provozovatele únikových her v ČR.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

Přednášky se zde týkaly zejména kontrolní činnosti, stavební prevence a požární ochrany se zaměřením na zajištění volného úniku osob. Samostatnou skupinu ve vzdělávání osob v produktivním věku pak tvořila školení členů sborů dobrovolných hasičů obcí, kterým se jednotlivé HZS krajů každoročně věnují. V roce 2019 se podařilo uskutečnit **255 vzdělávacích aktivit** pro osoby v produktivním věku, kterých se zúčastnilo **43 431 osob**.

V roce 2019 se podařilo uskutečnit **140 aktivit**, kterých se zúčastnilo **6 542 seniorů**. Zde došlo k nárůstu počtu účastníků těchto akcí oproti předcházejícímu roku o **25,4 %**. Pokračovala také spolupráce s Odborem rodinné politiky a politiky stárnutí Ministerstva práce a sociálních věcí na programu Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň. Ve většině krajů se pravidelně scházely platformy tohoto programu s účastí zástupců HZS krajů. Stěžejním výstupem tohoto programu bylo 14 akcí, při kterých senioři obdrželi aktuální informace z oblasti bezpečnosti, zdraví, spotřebitelského chování či volnočasových aktivit. HZS kraje se akcí zúčastnily se svými informačními stánky a s příspěvky na téma bezpečnosti a přípravy obyvatelstva.

V roce 2019 se celkem uskutečnilo **53 akcí**, kterých se zúčastnilo **2 072 zdravotně postižených osob**. Za výrazným zvýšením počtu účastníků v posledních čtyřech letech stojí především navázání dobré spolupráce se zastupujícími organizacemi osob se zdravotním postižením, zaměření na tvorbu vzdělávacích materiálů pro tuto cílovou skupinu a především vysoké nasazení realizátorů PVČ HZS krajů.

HZS ČR pořádá pro veřejnost, kromě všech uvedených aktivit, také jednorázové akce. K tomu využíval vlastní mobilní stánky pro outdoorové a indoorové akce s různým vybavením pro realizaci PVČ. Návštěvníky akcí seznamoval s problematikami požární prevence, ochrany obyvatelstva a IZS pomocí různých kvízů, testů, domečku rizik, magnetických sad a dalších PVČ pomůcek. V roce 2019 proběhlo kromě velkého množství menších akcí (do 50 účastníků) celkem **444 velkých jednorázových akcí**, kterých se zúčastnilo odhadem **335 tisíc osob**. Mezi tradičně pořádané akce patřil Den dětí, Den IZS, Den požární prevence, Den tísňové linky 112, Den otevřených dveří hasičské stanice a podobně. Často se HZS ČR na těchto akcích podílel jako spolupořadatel, obvykle ve spolupráci s dalšími složkami IZS, s Českým červeným křížem, s obcemi či nevládními neziskovými organizacemi. I přes velký počet zúčastněných osob se tyto akce neřadí svým charakterem k typickým vzdělávacím aktivitám, chápeme je jako doplňkovou formu PVČ a prezentaci HZS ČR.

Ze zkušeností HZS ČR z posledních několika let vyplývá, že účinným nástrojem k předávání informací občanům jsou **regionální média** (obecní/městské zpravodaje, regionální rádia a TV, obecní weby, nástěnky apod.) a také **sociální sítě**. 12 HZS krajů pravidelně k PVČ využívá Facebook, Twitter nebo YouTube, umísťují zde různé pozvánky na akce spojené s PVČ,

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

varovné informace s připomenutím správného chování, krátké články, fotografie a videa. Médii bylo v roce 2019 poskytnuto celkem **336 vzdělávacích příspěvků prostřednictvím rozhlasu, 270 příspěvků prostřednictvím televize a 980 příspěvků prostřednictvím 333 tištěných médií**. Avšak přesný dosah takto poskytovaných informací bohužel nelze vyčíslit z důvodu přebírání informací dalšími médii bez autorizace.

Jednoznačně lze konstatovat, že realizace PVČ u HZS ČR měla stále rostoucí charakter. K tomuto rozvoji přispělo ukotvení PVČ v systému HZS ČR, ale především vysoké nasazení realizátorů PVČ, a to jak koordinátorů PVČ HZS krajů, členů pracovních skupin PVČ HZS krajů, tak i dalších příslušníků a občanských zaměstnanců, kteří se na provádění PVČ osobně podíleli. Zájem společnosti, a to u všech cílových skupin obyvatelstva, o otázky bezpečnosti byl vysoký.

1.2.3.2. Příprava odborníků v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení

V souladu s „Koncepcí vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení“, schválenou usnesením vlády ČR č. 508 ze dne 10. července 2017 a „Plánem hlavních úkolů organizačních složek státu v působnosti Hasičského záchranného sboru ČR pro rok 2019“ se mimo jiné uskutečnilo v roce 2019 **vzdělávání starostů obcí, starostů městských částí hl. m. Prahy, starostů obcí s rozšířenou působností a primátorů statutárních měst** zaměřené na přípravu na mimořádné události a krizové situace a jejich řešení.

Toto vzdělávání bylo v roce 2019 organizováno nově jen z úrovně HZS krajů. K organizaci vzdělávání zpracovalo MV-GŘ HZS ČR instrukce, podle kterých HZS krajů ve spolupráci s krajskými úřady, obecními úřady obce s rozšířenou působností, složkami integrovaného záchranného systému a dotčenými správními úřady na úrovni kraje, neziskovými organizacemi atd. provedly vzdělávání starostů a primátorů ve své územní působnosti. Pro vzdělávání byla zvolena forma jednodenního školení. Současně byly z rozpočtu MV-GŘ HZS ČR do rozpočtů HZS krajů převedeny finanční prostředky určené na provedení tohoto školení. Celkem HZS krajů obdržely částku 1 279 400 Kč na proškolení 6 397 osob.

Celková účast starostů a primátorů na školení v roce 2019 byla 56 %. To bylo o 2 % více než při školení v roce 2015, která byla 54%. Tedy z celkového počtu 6 397 obcí, městských částí a obvodů se v roce 2019 zúčastnilo 3 600 starostů a primátorů.

Na základě podkladů od HZS krajů zpracovalo MV-GŘ HZS ČR souhrnné vyhodnocení tohoto vzdělávání, které je zveřejněno na webových stránkách www.hzscr.cz v části Krizové řízení/Vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

Podle uvedeného usnesení vlády ČR jsou podle gescí jednotlivých ministerstev také postupně zpracovávány **nové studijní texty – moduly** pro vzdělávání cílových skupin stanovených v Koncepci vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Těmito cílovými skupinami vzdělávání jsou např. úředníci územních samosprávných celků, státní zaměstnanci, osoby, jejichž služební vztahy se řídí zvláštními právními předpisy pro ozbrojené síly a bezpečnostní sbory, studenti vysokých škol a pedagogičtí a akademičtí pracovníci.

V roce 2019 MV-GŘ HZS ČR v tištěné podobě vydalo:

- MODUL „D“ – financování bezpečnosti a ochrana ekonomiky (gesce Ministerstvo financí);
- MODUL „E“ – vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek a vybrané kapitoly krizového řízení (gesce Ministerstvo vnitra);
- MODUL „F“ – hospodářská opatření pro krizové stavy (gesce Správa státních hmotných rezerv);
- MODUL „J“ – ochrana obyvatelstva a krizové řízení pro pedagogické pracovníky (gesce Ministerstvo vnitra).

Studijní texty – moduly jsou k dispozici v elektronické podobě na webových stránkách HZS ČR: <https://www.hzscr.cz/clanek/moduly-dle-platne-koncepce-vzdelavani-v-oblasti-ochrany-obyvatelstva-a-krizoveho-rizeni.aspx>.

V roce 2020 budou jednotlivými ministerstvy postupně dopracovány další moduly, které po jejich vydání opět MV-GŘ HZS ČR rozešle/předá dotčeným subjektům a jejich elektronickou podobu umístí na webové stránky.

MV podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, vydává od roku 2017 stanoviska k žádostem vysokých škol o udělení akreditace pro studijní programy zaměřené na přípravu odborníků v oblasti bezpečnosti ČR a povolení k vysokoškolským studijním programům zaměřených na přípravu odborníků v oblasti bezpečnosti ČR, jejichž absolvováním jsou naplňovány odborné předpoklady pro výkon regulovaného povolání a jež jsou uskutečňovány na základě oprávnění vyplývajícího z institucionální akreditace pro příslušnou oblast vzdělávání podle zákona o vysokých školách. V roce 2019 bylo MV-GŘ HZS ČR na základě žádosti Odboru bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání MV ČR posuzováno celkem 15 studijních programů vysokých škol. Z toho bylo osm bakalářských, pět magisterských a dva doktorské.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

Celkem deset HZS krajů a MV-GŘ HZS ČR spolupracovalo v roce 2019 s vysokými školami. Podporovalo výuku svou lektorskou činností v bakalářských a magisterských studijních programech, tvorbou vzdělávacích materiálů, vedením a oponováním bakalářských a diplomových prací či zajišťováním exkurzí a praxí pro vysokoškolské studenty.

V rámci odborné přípravy příslušníků HZS ČR v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení byla **organizována instrukčně metodická zaměstnání (IMZ)** pro tyto cílové skupiny:

- vedoucí oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení HZS krajů a ředitele odboru ochrany obyvatelstva a krizového řízení HZS hl. m. Prahy (v termínech 21. až 22. února 2019 za účasti tajemníků bezpečnostních rad, 3. až 4. října 2019);
- vybraní příslušníci HZS krajů – vedoucí oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení, vedoucí oddělení/pracovišť, nebo metodici územních odborů (21. až 22. května 2019).

1.2.3.3. Cvičení orgánů krizového řízení

V roce 2019 byl v souladu s ustanovením § 10 odst. 1 písm. j) krizového zákona zpracován „**Plán cvičení orgánů krizového řízení – upřesnění na léta 2020–2022**“. Tento dokument stanovuje střednědobý výhled organizace cvičení orgánů krizového řízení na ústřední úrovni řízení na následující tři roky. Na jeho zpracování se podílela stálá pracovní skupina ustanovená usnesením Výboru pro civilní nouzové plánování č. 343 ze dne 20. září 2011. Plánem cvičení orgánů krizového řízení – upřesnění na léta 2019–2021, který byl schválen usnesením BRS ze dne 18. září 2018 č. 32, bylo stanoveno MV-GŘ HZS ČR ve spolupráci se SÚJB připravit cvičení **ZÓNA 2019**. Dne 11. ledna 2019 byl schválen ministrem vnitra dokument „**Plán přípravy, provedení a vyhodnocení cvičení ZÓNA 2019**“ s přílohami (Harmonogram a Kontakty pro přípravu cvičení).

Cvičení ZÓNA 2019 proběhlo v termínu 10. až 12. června 2019. Tématem cvičení byla činnost vybraných ústředních správních úřadů, orgánů kraje, vybraných ORP, obcí, vybraných územních správních úřadů, složek integrovaného záchranného systému a dalších subjektů při řešení mimořádné události vzniklé v souvislosti se simulovanou **radiační havárií na jaderné elektrárně Temelín**.

Hlavním cílem cvičení bylo procvičení činnosti krizových štábů, které měly aktivně reagovat na předem neznámé vybrané úkoly ochrany obyvatelstva při řešení radiační havárie. Probíhalo reálné procvičení monitorování radiační situace vybranými mobilními skupinami. Součástí cvičení bylo také procvičení praktických činností ochrany obyvatelstva – regulace pohybu osob

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

a techniky do zóny havarijního plánování, činnosti na přijímacím středisku a v místě nouzového ubytování.

Výstupy ze cvičení byly zpracovány v dokumentu „**Vyhodnocení cvičení ZÓNA 2019**“. Tento dokument byl projednán a schválen usnesením Výboru pro civilní nouzové plánování dne 13. prosince 2019 č. 466. Na základě zjištěných nedostatků byla zpracována jednotlivá opatření vedoucí ke zlepšení přípravy dalších cvičení i řešení reálné radiační havárie.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

1.3. Odbor civilní nouzové připravenosti a strategií

Odbor civilní nouzové připravenosti a strategií (odbor CNPaS) v roce 2019 nadále zajišťoval agendu mezinárodní spolupráce s ostatními státy, a to zejména v rámci Evropské unie, Severoatlantické aliance a dalších mezinárodních organizací či regionálních uskupení. Na národní úrovni se odbor CNPaS zabýval přípravou a zpracováním strategických a koncepčních materiálů týkajících se HZS ČR a podílel se na aktivitách v rámci bezpečnostního výzkumu.

1.3.1. Oddělení civilní nouzové připravenosti

V oblasti civilní nouzové připravenosti se aktivity MV-GŘ HZS ČR v roce 2019 soustředily na:

- rozvoj spolupráce s mezinárodními organizacemi zejména v rámci EU;
- posilování mezinárodní spolupráce a bilaterálních vztahů s ostatními státy;
- činnost Výboru pro civilní nouzové plánování.

1.3.1.1. Evropská unie (EU)

V roce 2019 zabezpečovalo Oddělení civilní nouzové připravenosti (CNP) v rámci Rady EU a Evropské komise spolupráci ČR zejména v pracovní skupině Rady EU pro civilní ochranu, ve Výboru Evropské komise pro civilní ochranu a v dalších odborných skupinách souvisejících s civilní ochranou a ochranou kritické infrastruktury.

V rámci Rady EU se v roce 2019 uskutečnilo za rumunského a finského předsednictví celkem osm jednání pracovní skupiny pro civilní ochranu (PROCIV). Témata a otázky, kterými se obě dvě předsednictví zabývala, byla vybrána s ohledem na to, že v březnu 2019 vstoupila v platnost nová opatření Mechanismu civilní ochrany Unie (Rozhodnutí EP a Rady EU č. 2019/420) a muselo se intenzivně pracovat na prováděcích rozhodnutích.

Z tohoto důvodu se rumunské předsednictví (RO PRES) věnovalo otázkám souvisejícím s přípravou na katastrofy s nízkou pravděpodobností a vysokým dopadem. Tuto prioritu si RO PRES zvolilo, neboť si bylo vědomo záměru Evropské komise investovat navýšené finanční prostředky EU i do kapacit, kterých bude v rámci Mechanismu zapotřebí k odezvě pro tento typ mimořádných událostí.

K tomuto tématu byl v lednu 2019 uspořádán předsednický seminář, v rámci kterého se hlavně diskutovalo o konkrétních kapacitách (např. kapacity pro rychlou zdravotnickou pomoc, chemické, biologické, radiologické a nukleární (CBRN) kapacity, hromadné ubytovací

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

kapacity nebo zařízení pro komunikaci), které je třeba na úrovni EU vyvinout v rámci Mechanismu a jeho nového systému rescEU.

Mezi významné události pořádané RO PRES také patřilo setkání generálních ředitelů civilní ochrany EU a dva pracovní semináře zaměřené na spolupráci mezi EU a NATO v oblasti civilní ochrany a na zlepšení uplatňování směrnice o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností nebezpečných látek (tzv. „SEVESO III“).

Závěry a poznatky z uvedených seminářů byly shrnuty do předsednické zprávy o nejvýznamnějších výsledcích dosažených na úrovni EU v oblasti civilní ochrany.

V druhé polovině 2019 se finské předsednictví (FI PRES) v oblasti civilní ochrany zaměřilo na téma odolnosti a meziodvětvové spolupráce při reakci na CBRN hrozby s hybridními prvky. Tímto tématem se v červenci 2019 zabýval předsednický seminář, jehož hlavním cílem bylo projednat způsoby, jak posílit připravenost na hrozby CBRN a jak řešit nastalé situace, které mohou být dále komplikovány např. dezinformacemi. Během diskusí byl vyzdvižen význam spolupráce mezi orgány EU, NATO, OSN a příslušnými partnery na národních úrovních.

Za FI PRES bylo na jednáních PROCIV především dosaženo kompromisu u legislativního návrhu Evropské komise, který upravoval finanční ustanovení Mechanismu, zejména pokud jde o budoucí financování flotily letadel a vrtulníků určených pro hašení lesních požárů v rámci systému rescEU. Přijatý obecný přístup k tomuto legislativnímu aktu měl být v roce 2020 postoupen ke schválení v návaznosti na výsledek jednání o příštím víceletém finančním rámci na období 2021–2027.

Dále byly projednávány a následně přijaty dvě rozhodnutí stanovující postoj EU k rozšíření oblasti působnosti Bonnské úmluvy, jakož i k prohlášení ministrů a k němu připojeného strategického akčního plánu na období 2019–2025, který klade důraz na důležitost ochrany životního prostředí, prevenci a připravenost na katastrofy na moři.

Uskutečněné setkání generálních ředitelů pro civilní ochranu EU v říjnu 2019 bylo příležitostí k tematické diskusi o nových opatřeních Mechanismu, jakož i o regionální spolupráci v oblasti CBRN a příjmu tísňového volání v EU.

Hlavním výstupem FI PRES byla zpráva zahrnující shrnutí uvedených činností a dalších uskutečněných aktivit v oblasti CBRN, hybridních hrozeb a ochrany kritické infrastruktury.

V rámci Evropské komise proběhlo v roce 2019 celkem šest setkání komitologického výboru pro civilní ochranu (CPC). Na těchto jednáních CPC byly přijaty dvě rozhodnutí Evropské komise, kterými se stanovila prováděcí pravidla pro fungování Evropského souboru civilní ochrany a systému rescEU v rámci Mechanismu.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

Se změnami Mechanismu také souvisela jednání CPC zaměřená na zefektivnění preventivních opatření a vytvoření tzv. „Sítě znalostí Unie“, která bude zahrnovat příslušné aktéry a instituce působící v oblasti civilní ochrany a bude plnit úkoly v oblasti odborné přípravy, cvičení, sdílení poznatků, osvědčených postupů, výsledků vědeckého výzkumu a inovací. Jednání o organizační strukturu a činnosti této sítě budou pokračovat i v roce 2020.

Všechny relevantní dokumenty z oblasti civilní ochrany a ochrany kritické infrastruktury jsou k dispozici v systému Euroagenda MV-GŘ HZS ČR, do kterého bylo v roce 2019 zaevidováno více než 2000 dokumentů.

Evropský program na ochranu kritické infrastruktury (EPCIP)

Oddělení CNP nadále plní funkci kontaktního místa ČR v rámci evropské kritické infrastruktury. V dubnu a prosinci 2019 se konala pravidelná jednání kontaktních osob členských států pro ochranu kritické infrastruktury, v rámci kterých Evropská komise informovala členské státy o jejím záměru revidovat EPCIP včetně směrnice Rady 2008/114/ES o určování a označování evropských kritických infrastruktur v odvětví energetiky a dopravy.

V červenci 2019 zveřejnila Evropská komise pracovní dokument, ve kterém jsou shrnuty hlavní výsledky hodnocení směrnice Rady 2008/114/ES. Cílem hodnocení, na kterém se za ČR podílelo MV-GŘ HZS ČR ve spolupráci s MPO a MD, bylo posoudit provádění směrnice Rady 2008/114/ES z hlediska její relevantnosti, koherence, účinnosti, efektivnosti, přidané hodnoty EU a udržitelnosti a poskytnout Evropské komisi doporučení, jak ochranu a odolnost kritické infrastruktury v EU více posílit. Výstupy uvedené v pracovním dokumentu Evropské komise byly předloženy v rámci informativního materiálu „Informace o politice EU v oblasti ochrany kritické infrastruktury“.

Na základě povinnosti stanovené ve směrnici Rady 2008/114/ES byla v říjnu 2019 ve spolupráci s MPO vypracována a následně předložena Evropské komisi souhrnná zpráva se všeobecnými údaji o typech zranitelnosti, hrozeb a rizik zjištěných v odvětví energetiky za období 2018–2019.

1.3.1.2. Posilování mezinárodní spolupráce a bilaterálních vztahů s ostatními státy

V roce 2019 uskutečnilo MV-GŘ HZS ČR celkem 213 cest, z toho 33 cest bylo neplánovaných a pět cest bylo zrušeno těsně před uskutečněním. V tomtéž roce se uskutečnilo 23 přijetí, z toho osm přijetí bylo neplánovaných, uskutečněných na základě aktuálních požadavků obdržených od zahraničních partnerů.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

Na mezinárodní úrovni v oblasti civilní ochrany a civilního nouzového plánování rozvíjí odbor CNPaS, kromě bilaterálních vztahů s ostatními státy, spolupráci s mezinárodními organizacemi zejména v rámci EU a NATO. Na národní úrovni se uskutečnila řada přijetí zahraničních delegací spojených s prezentací HZS ČR.

Pro ilustraci a dokreslení jsou dále uvedeny nejvýznamnější akce, které byly na úrovni MV-GŘ HZS ČR realizovány v roce 2019:

Cesty:

- Delegace MV-GŘ HZS ČR v čele s genpor. Ing. Drahoslavem Rybou – předání materiálu (přilby, elektrocentrály, motorové pily), pořízeného z prostředků na bezpečnostní rozvojovou spolupráci, velitelům hasičských stanic v Zakarpatí;
- 42. setkání Generálních ředitelů pro civilní ochranu EU v Rumunsku;
- 43. setkání Generálních ředitelů pro civilní ochranu EU ve Finsku;
- Plenární zasedání Výboru pro civilní nouzové plánování NATO;
- Aktivity v rámci projektu EU-CHEM-REACT 2 na Ukrajině, v Polsku, Bělorusku a Moldavsku;
- Čtyři příslušníci – vyšetřovatelé příčin požáru na základě nabídky z března 2018 absolvovali kurz Fire Investigation: Essentials R0206 v Národní požární akademii (NFA) Emmitsburg, USA;
- Delegace MV-GŘ HZS ČR v čele s genpor. Ing. Drahoslavem Rybou do USA: podpora českého bezpečnostního výzkumu při prezentaci multifunkčního zásahového oděvu, projektu dronu se speciálními monitorovacími senzory, výměna informací v oblasti výcviku a požárního zkušebnictví, návštěva veletrhu Fire and Rescue International;
- Reprezentace HZS ČR v TFA na Světových hasičských a policejních hrách v Chengdu, ČLR;
- Pohár národů profesionálních hasičů v kopané, SRN;
- Mistrovství světa hasičů v požárním sportu, Saratov, RSFR;
- Mistrovství Evropy Firefighter Combat Challenge: reprezentace HZS ČR v TFA, Slovinsko
- Expertní stáž na University of Delaware – pokračování spolupráce v oblasti výměny informací a publikačních aktivit, podepsání Memoranda o spolupráci a návštěva FEMA, Newark, USA;
- Projednání memoranda o spolupráci mezi hasičskými sbory – Vatikán.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

Přijetí:

- Seminář Přemostění v případech mimořádných událostí – spolupráce se SSHR, THW a HaZZ SR v lednu (30 osob);
- Cvičení střelmistrů za účasti zástupců THW, Rakouska a HaZZ SR v březnu (14 osob);
- Kurz koordinace psychosociální pomoci v květnu (zástupci Rakouska a HaZZ SR, 8 osob);
- Mezinárodní kurz UN – OPCW Civilní ochrana proti chemickým zbraním pro instruktory v květnu (IOO LB, 20 osob);
- Návštěva generálního ředitele HZS Izraele zaměřená na vzdělávací systém HZS ČR v květnu (4 osoby);
- Výměna zkušeností v oblasti preventivně výchovné činnosti – delegace hasičských důstojníků z Korejské republiky v září (12 osob);
- Vedení Státní služby Ukrajiny pro mimořádné situace – prezentace systému vzdělávání příslušníků HZS ČR a jeho financování (květen, prosinec, 5 osob);
- Řada jednodenních přijetí zahraničních delegací spojených s prezentací HZS ČR, IZS a seznámení s činností OPIS, či zaměřených na likvidace mimořádných událostí a zkušeností z nich vyplývajících (např. tureckých studentů v rámci programu Erasmus, 2x delegace norského GŘ pro humanitární pomoc a CO a další).

Zahraniční rozvojová spolupráce

V roce 2019 se v rámci programu Bezpečnostní rozvojové spolupráce uskutečnily celkem tři zahraniční služební cesty příslušníků HZS ČR (Ukrajina, Arménie, Gruzie) a studijní pobyt moldavských hasičů ve Školním a výcvikovém zařízení HZS ČR v Brně.

Na základě požadavku velvyslanectví Arménské republiky z roku 2018, prezentovali experti na jaře 2019 organizaci HZS ČR a IZS, humanitární pomoc, opatření k předcházení mimořádným událostem, připravenost a včasná reakce na mimořádné události a způsob provádění analýzy rizik. Arménské hasiče zaujal také systém fungování dobrovolných hasičů v ČR, psychosociální pomoc zasahujícím, či humanitární pomoc.

V listopadu 2019 se uskutečnila iniciační cesta expertů do Gruzie. Partnerská organizace získala hodnotné informace ohledně vedení a udržování jednotek dobrovolných hasičů, což je aktivita, která je v Gruzii doslova v počátcích. Také získali informace, prezentace a rady, jakým

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

způsobem je veden IZS, jak využít sběru dat k tvorbě statistik, jakým způsobem je řešeno národní hodnocení rizik a jak je řešena informovanost obyvatelstva.

1.3.1.3. Výbor pro civilní nouzové plánování (VCNP)

Oddělení CNP v neposlední řadě vykonává funkci sekretariátu VCNP. Především zajišťuje organizační a administrativní přípravu schůzí VCNP, který je jedním ze šesti pracovních výborů BRS.

V roce 2019 pracoval výbor na plánovaných úkolech na základě schváleného Plánu práce VCNP na rok 2019. Úkoly vycházely z návrhů předložených jednotlivými ústředními správními úřady (členy VCNP) a dále z úkolů, které vyplývaly z přijatých usnesení VCNP, BRS a vlády ČR. V roce 2019 se konaly dvě řádné schůze VCNP, a to ve dnech 12. března a 10. září. V červnu a v prosinci téhož roku byly v souladu s čl. 4 Jednacího řádu VCNP materiály schvalovány procesem tiché procedury.

Za celý rok 2019 bylo v rámci VCNP projednáno celkem 27 materiálů, z toho bylo 15 materiálů schváleno s usnesením a 12 materiálů předloženo pro informaci členů VCNP. Z uvedených 15 materiálů byly tři materiály schváleny procesem tiché procedury a jeden byl projednán ve stupni utajení Vyhrazené.

K nejvýznamnějším materiálům projednávaným na schůzích VCNP v roce 2019 patřily:

- Analýza civilní nouzové připravenosti státu v sedmi základních oblastech odolnosti NATO (předkladatel MV);
- Zpráva o realizaci Programu bezpečnostního výzkumu ČR v letech 2015 až 2022 se zaměřením na výsledky třetí veřejné soutěže (předkladatel MV);
- Plán cvičení orgánů krizového řízení – upřesnění na léta 2020–2022 (předkladatel MV);
- Záměr výroby inaktivované vakcíny proti přenosné dětské obrně v závodě v Bohumili u Kostelce nad Černými lesy (předkladatel MZ);
- Vyhodnocení Plánu vytváření a udržování státních hmotných rezerv na léta 2017–2018 (předkladatel SSHR);
- Informace o zpracování Souboru typové činnosti složek integrovaného záchranného systému STČ 16B/IZS při společném zásahu „Mimořádná událost s podezřením na výskyt vysoce nakažlivé nemoci na palubě letadla s přistáním na letišti Praha/Ruzyně“ (předkladatel MV);

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

- Informace o stavu řešení kůrovcové kalamity (předkladatel MZe).

S ohledem na závažnost problematiky projednávaných materiálů jsou některé z nich dále postoupeny k projednání a ke schválení na schůze BRS případně na schůze vlády ČR. V roce 2019 bylo po projednání na schůzích VCNP postoupeno na schůzi BRS celkem sedm materiálů. Z toho dva materiály byly dále určeny ke schválení na schůzi vlády ČR.

Sekretariát VCNP každoročně zpracovává a předkládá členům VCNP ke schválení výroční „Zprávu o činnosti VCNP“ za uplynulý rok. Tato hodnotící zpráva je dále postoupena jako informativní materiál na nejbližší schůzi BRS.

Přehled o činnosti VCNP od počátku jeho vzniku v roce 1998 je k dispozici na webových stránkách MV-GŘ HZS ČR www.hzscr.cz/vcnp v záložce „CNP a strategie“ pod odkazem „Aktivity na národní úrovni“.

1.3.2. Oddělení strategií

Oddělení strategií se v roce 2019 věnovalo zejména výsledkům a úkolům vyplývajícím z „Analýzy civilní nouzové připravenosti státu v sedmi základních oblastech odolnosti NATO“. Současně spolupracovalo s dalšími orgány státní správy při zpracování strategických a koncepčních materiálů ústředních správních úřadů, které se dotýkají působnosti HZS ČR. Jednalo se například o Strategický rámec Česká republika 2030, Státní politiku životního prostředí, Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR, Strategii regionálního rozvoje ČR, Metodiku pro Smart Cities nebo vytváření podkladů pro Databázi strategií. Oddělení koordinovalo problematiku CNP v NATO, a jako každý rok, tak i v roce 2019, se podílelo na spolupráci s vysokými školami vzdělávajícími odborníky v oblasti bezpečnosti.

1.3.2.1. Analýza civilní nouzové připravenosti státu v sedmi základních oblastech odolnosti NATO

Na národní úrovni dokončila Stálá pracovní skupina VCNP k přípravě delegace na jednání aliančního výboru pro civilní nouzové plánování a jeho plánovacích skupin (Stála pracovní skupina VCNP) zpracování národního sebehodnocení v podobě materiálu „Analýza civilní nouzové připravenosti státu v sedmi základních oblastech odolnosti NATO“ (Analýza CNP). Materiál byl výsledkem procesu národního sebehodnocení zahájeného dne 9. listopadu 2017 v rámci stálé pracovní skupiny VCNP. Na jednání VCNP konaném dne 12. března 2019 byl tento materiál projednán a usnesením č. 445 schválen.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

Následně byly zahájeny práce na úkolech z něj vyplývajících. Na národní úrovni byly na základě usnesení VCNP č. 445 založeny pracovní skupiny pro oblast „Zachování základních funkcí státu“, pro oblast „Schopnost efektivně zvládat nekontrolovaný pohyb obyvatelstva“ a oblast „Odolné civilní telekomunikační systémy“. Tyto pracovní skupiny začaly v roce 2019 zpracovávat dílčí analytické podklady pro svou činnost. V rámci řešení oblasti Zachování základních funkcí státu se pracovní skupina zabývala problematikou tzv. plánovaného přeživšího související se zabezpečením výkonu krizových opatření – problematika kontinuity výkonu klíčových pravomocí pomocí vytvoření postupů a předurčení zástupců. V rámci požadavků Aliance pro oblast Schopnosti efektivně zvládat nekontrolovaný pohyb obyvatelstva, tzv. „Population Movement“, by měl být členský stát připraven zvládnout nekontrolovaný pohyb osob v rozsahu min. 2 % počtu svého obyvatelstva. V případě ČR tak jde o pohyb minimálně 210 tisíc osob, a to z důvodu rozsáhlé mimořádné události, ozbrojeného konfliktu uvnitř nebo vně území ČR či migrační vlny ze třetích zemí. Pro dílčí úkoly oblasti nekontrolovaného pohybu obyvatelstva byla k zjištění daného stavu zpracována interní analýza schopností HZS ČR v oblasti evakuace a nouzového přežití. V oblasti „Odolných civilních komunikací“ řeší pracovní skupina, nyní již založená platforma pro odolné civilní komunikace, úkol, jak zajistit, popsat a navrhnout opatření ke zlepšení prioritního volání po vyhlášení krizového stavu. Průřezovým úkolem, který také vyplynul z tohoto materiálu, je pak koncepční nastavení reportování závažných incidentů v sedmi základních oblastech odolnosti směrem do NATO. Konkrétním identifikovaným problémem je komunikace ve stupni utajení Tajné. MV-GŘ HZS ČR ve spolupráci s relevantními ÚSÚ zpracovává přehled situace a harmonogram pro zřizování příslušných pracovních stanic se záměrem promítnout tuto informaci do materiálu, který zhodnotí pokrok v oblasti CNP NATO.

1.3.2.2. Strategický rámec Česká Republika 2030

Dokument Strategický rámec Česká Republika 2030 udává směr rozvoje ČR na příští desetiletí. Jeho naplnění zvýší kvalitu života ve všech regionech a nasměřuje Česko k rozvoji, který je udržitelný po sociální, ekonomické i environmentální stránce. V rámci přípravy materiálu se nám podařilo promítnout význam zachování trvalé státní kontroly nad systémem ochrany kritické infrastruktury a jeho rozvoj jako podmínky pro ekonomickou aktivitu a stabilní a funkční infrastrukturu.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

1.3.2.3. Spolupráce s Ministerstvem životního prostředí na aktualizaci strategické dokumentace

Rok 2019 byl ve znamení vyhodnocení strategických dokumentů MŽP. Mezi ty nejdůležitější patřily např. Státní politika životního prostředí 2012–2020 či Strategie na změnu klimatu v podmínkách ČR 2015–2020 s výhledem do roku 2030, včetně jejího akčního plánu. Oddělení strategií se podílelo na zpracování nové Státní politiky životního prostředí 2020–2030 s výhledem do roku 2050 a Strategie přizpůsobení se na změnu klimatu v podmínkách ČR 2020–2030 s výhledem do roku 2050. Vzájemná spolupráce zahrnovala zejména rozvoj ochrany obyvatelstva a IZS v rámci principů udržitelného rozvoje ČR a s ohledem na dopady změn klimatu v ČR.

1.3.2.4. Činnost v rámci platformy pro snižování rizika katastrof

V květnu roku 2019 se v Ženevě (Švýcarsko) uskutečnilo již šesté zasedání Globální platformy pro snižování rizika katastrof (GP DRR). Za ČR se zasedání zúčastnila osmičlenná delegace pod vedením velvyslance Stálé mise ČR při Úřadovně OSN a dalších mezinárodních organizací v Ženevě. Součástí delegace byli dva příslušníci MV-GŘ HZS ČR. Dva dny před zahájením tohoto zasedání probíhala také 2. konference k systémům včasného varování v sídle Světové meteorologické organizace, které se příslušníci MV-GŘ HZS ČR rovněž zúčastnili. Hlavním mottem GP DRR 2019 byla „Odolnost: na cestě k udržitelné a otevřené společnosti“ a nosným tématem byla resilience. Důležitým sdělením celého zasedání bylo, aby opatření, která státy v rámci ochrany obyvatelstva aplikují, byla zaměřována na přístup „**No one left behind**“ (nikoho nenechat napospas). Cílem konference k systémům včasného varování bylo zdůraznit úlohu, kterou na národní úrovni hrají orgány veřejné správy při implementování a udržitelnosti širší škály systémů včasného varování.

1.3.2.5. Pracovní skupina pro udržitelný rozvoj regionů, obcí a území

Zdůrazňování a efektivní řízení bezpečnosti, které přispívá ke komplexnímu a udržitelnému rozvoji regionu se snaží oddělení strategií prosazovat i prostřednictvím svého členství v Pracovní skupině pro udržitelný rozvoj regionů, obcí a území. Pracovní skupina je jedním z pracovních orgánů Rady vlády pro udržitelný rozvoj a působí v gesci Ministerstva pro místní rozvoj ČR. V roce 2019 se mimo jiné pracovní skupina věnovala postupu prací na aktuálních strategických dokumentech v oblasti své působnosti a využití zdrojů dat v tématu veřejného zdraví zejména pro municipální a regionální politiku.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

Dále v oblasti regionálního rozvoje se HZS ČR v roce 2019 vyjadřoval v rámci vnitroresortního připomínkového řízení k dokumentu Akční plán Strategie regionálního rozvoje ČR 2019–2020 a ke Strategii regionálního rozvoje ČR 2021+. Zástupce oddělení strategií se v lednu 2019 zúčastnil celostátní konference, kterou uspořádala asociace Národní síť Zdravých měst ČR.

1.3.2.6. Pracovní skupina pro dostupnost veřejných služeb

Oddělení strategií v roce 2019 obnovilo svou činnost v rámci Pracovní skupiny pro dostupnost veřejných služeb a aktivně se zapojilo do řešení problematiky této pracovní skupiny revizí a doplněním stávajícího seznamu veřejných služeb včetně doplnění popisu k vybraným veřejným službám v rozsahu své gesce.

1.3.2.7. Smart Cities

Zástupce oddělení strategií je stálým členem Pracovní skupiny pro Smart Cities, jejímž zřizovatelem je MMR. Účastí HZS ČR v této pracovní skupině jde jednak o získání nových informací, jak využít koncept Smart Cities (SC) pro potřeby sboru, ale také o možnost ovlivnit vývoj v této oblasti a promítnout do systému SC naše potřeby a požadavky. Během posledních několika let se význam SC posouvá od konkrétních technologických řešení na bázi IT/ITC k problematice efektivní správy věcí veřejných (Smart City, Smart Village, Smart region atd.). Na přelomu roku 2018 a 2019 byla vydána aktualizace Metodiky Smart Cities s přílohou s koncepty Smart Cities pro dopravu (mobilitu), energetiku a ICT. V lednu 2019 vyšlo doplnění Metodiky SC o oblast vodního hospodářství a v únoru 2019 byla publikována Metodika hodnocení udržitelných chytrých měst.

1.3.2.8. Spolupráce s vysokými školami vzdělávající odborníky v oblasti bezpečnosti

Ve dnech 6. až 7. listopadu 2019 se v Institutu ochrany obyvatelstva uskutečnil 9. ročník odborného semináře pro vysoké školy vzdělávající odborníky v oblasti bezpečnosti (seminář). Bylo pozváno 14 vysokých škol, semináře se zúčastnilo 15 zástupců z 12 vysokých škol. Odborný program semináře byl rozdělen do tří bloků. V prvním bloku byli účastníci seznámeni s organizačním zajištěním bezpečnostního výzkumu v Evropské unii a záchrannou kynologií. Druhý blok byl orientován na činnost Policie ČR. V závěrečném bloku byla představena Vodní záchranná služba ČČK a následně byly prezentovány zkušenosti z cvičení „Blackout 2018“ a „Zdroje 2018“. Závěrečný blok uzavřela přednáška o systému hospodářských opatření pro krizové stavy. Na závěr každé přednášky byl vyhrazen časový prostor pro dotazy k přednesené problematice.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

Elektronický sborník prezentací ze semináře je zveřejněn na webových stránkách HZS ČR www.hzscr.cz v části CNP a strategie, aktivity na národní úrovni, odborné konference a semináře.

V diskusi v průběhu semináře zástupci vysokých škol velmi kladně hodnotili přístup MV-GŘ HZS ČR ke spolupráci s vysokými školami. Pozitivní hodnocení spolupráce potvrdila svým dopisem i jménem ostatních účastníků doc. Ing. Hana Bartošová, CSc., dr. h. c., z Vysoké školy regionálního rozvoje a Bankovního institutu – AMBIS, a. s., který zaslala náměstkovi generálního ředitele HZS ČR plk. Ing. Danielu Miklósovi, MPA. V dopise uvedla, že program semináře zcela naplnil očekávání všech účastníků nejen vysokou kvalitou přednášek, ale i organizačním zabezpečením a přátelským přijetím pracovníky MV-GŘ HZS ČR. Rovněž sdělila, že spolupráce odborníků z aplikační sféry a vysokých škol je klíčová nejen z hlediska profilu absolventů vysokých škol z oblasti bezpečnosti, zejména získáváním znalostí, dovedností a obecných způsobilostí pro úspěšný vstup do bezpečnostní praxe, ale relevantní je i vzájemná informovanost a spolupráce v oblasti bezpečnostního výzkumu s cílem zvýšení úspěšnosti projektů při jejich ucházení se o dotační a grantovou podporu.

1.3.2.9. Bezpečnostní výzkum

Také v roce 2019 se pokračovalo v aktivitách v rámci členství zástupce v Radě Programu bezpečnostního výzkumu ČR 2015 až 2020 (BV III/1-VS) – veřejná soutěž. Zejména šlo o výběr vhodných projektů formou odborného hodnocení předložených výzkumných záměrů a o činnost v rámci Certifikační komise HZS ČR (výsledky bezpečnostního výzkumu).

Posláním bezpečnostního výzkumu (respektive jeho programů) je zajištění a podpora výzkumných potřeb státu (resp. orgánů státní správy) v oblasti bezpečnosti a podpora výzkumné a vývojové aktivity v oblasti bezpečnosti státu a jeho občanů. Bezpečnostní výzkum je členěn na programy ve veřejné soutěži a ve veřejné zakázce. Pro každý program byla jmenována Rada, ve které má MV-GŘ HZS ČR z pozice hlavní složky IZS své zástupce.

1.3.2.10. Civilní nouzové plánování v NATO

V roce 2019 se strategické cíle NATO, jejichž kolektivní naplňování je zajištěno mj. také co nejefektivnějším využitím národních civilních zdrojů prostřednictvím koordinace oblasti civilní nouzové připravenosti, nadále přizpůsobovaly změněnému bezpečnostnímu prostředí. V této souvislosti byla v roce 2019 odsouhlasena reorganizace plánovacích skupin výboru CEPC tak, aby bylo dosaženo větší komplementarity mezi plánovacími skupinami a sedmi oblastmi odolnosti NATO. Tyto oblasti od svého schválení Severoatlantickou radou (NAC) v roce 2016

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

tvorí primární referenční rámec pro činnost v oblasti civilní nouzové připravenosti NATO. V plánovacích skupinách i samotném výboru CEPC spolupracovali členové Stálé pracovní skupiny VCNP na konkrétních úkolech vyplývajících jak ze Zprávy o stavu civilní připravenosti NATO z roku 2018, tak ze zadání ředitelů pro oblast CNP z roku 2019. V rámci procesu obranného plánování NATO zpracovala Stálá pracovní skupina VCNP odpovědi na části dotazníku obranného plánování NATO týkající se problematiky civilní nouzové připravenosti. K vyhodnocení odpovědí se uskutečnilo bilaterální jednání se zástupci mezinárodního sekretariátu NATO.

Oblast civilní nouzové připravenosti NATO zůstává také v roce 2019 důležitou součástí národní odolnosti jako širšího pojmenování pro schopnost členských států NATO vytvářet podmínky a přispívat k naplňování čl. 3 a 5 Washingtonské smlouvy. Na pozadí probíhajících změn v bezpečnostním prostředí se členské státy NATO shodly na potřebě pokračovat v synergické spolupráci civilní nouzové připravenosti a obranného plánování jak na úrovni NATO, tak i v rámci bezpečnostních systémů jednotlivých členských států. V roce 2019 se v NATO zvýšila pozornost věnovaná aliančním aktivitám na šíření stability v sousedství teritoria NATO a řešení nedostatečných překryvů a spolupráce mezi oblastí civilní nouzové připravenosti a programy na posilování obranných schopností vybraných partnerských zemí NATO. Problematika vojenské mobility a přímých zahraničních investic do kritické infrastruktury (včetně aplikace technologie 5G) zůstávají prioritními oblastmi zájmu NATO i pro rok 2020.

Na základě funkčního hodnocení struktury mezinárodního sekretariátu NATO, které spojenci odsouhlasili v roce 2018, došlo ke vzniku nového odboru podpory a odolnosti v sekci obranného plánování mezinárodního sekretariátu NATO. V takto sloučeném odboru byl posílen význam agendy civilní nouzové připravenosti pro politiku odstrašení a obrany NATO.

Plnění úkolů v oblasti CNP z roku 2018

Od Zprávy o stavu civilní připravenosti NATO z roku 2018 bylo plánovacími skupinami výboru CEPC v roce 2019 splněno stěžejní zadání a to zpracování a schválení modelových plánovacích dokumentů pro každou ze sedmi oblastí odolnosti NATO určených pro zvyšování odolnosti členských států NATO. Z této Zprávy z roku 2018 budou i v roce 2020 pokračovat práce na dokončení celoaliančního operačního schématu prioritního přístupu k civilním komunikacím, a také budou plněny úkoly v oblasti odolnosti civilních dopravních systémů.¹

¹ Podrobněji viz dokument NATO, č. j.: AC/98-N(2019)0037 (INV).

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

Plnění úkolů ze zadání ředitelů pro oblast CNP z roku 2019

Na základě zadání ze setkání ředitelů pro oblast CNP z května 2019² byly dokončeny práce na směrnici pro efektivní civilně-vojenskou spolupráci v oblasti podpory a odolnosti. Započaly také práce na aktualizaci aliančních opatření pro krizové řízení v oblasti civilní nouzové připravenosti, jejichž prověření je plánováno v rámci cvičení NATO CMX21. V neposlední řadě byla zahájena revize zapojení partnerů CEPC. Otázky z oblasti civilní nouzové připravenosti v Dotazníku obranného plánování NATO byly sdíleny s vybranými partnery,³ což by po zpracování sebehodnocení partnerů mělo pomoci lépe zacílit vzájemně prospěšnou spolupráci.

Reorganizace plánovacích skupin výboru CEPC NATO

Adaptace výboru CEPC na změněné bezpečnostní prostředí a strategické cíle NATO vedla k reorganizaci plánovacích skupin CEPC s cílem sladit plánovací skupiny se sedmi základními oblastmi odolnosti NATO, zvýšit účast zástupců ČS na jednáních, podpořit synergie mezi civilní dopravou a logistickou komunitou NATO a více rozvinout civilně-vojenskou spolupráci. V září 2019 výbor CEPC tyto změny schválil s tím, že kompetence plánovacích skupin doznají pouze přiměřených změn. Zprvce došlo k rozdělení Společné skupiny pro zdraví, zemědělství a potraviny (JHAFG) na Společnou skupinu pro zdraví (JHG) a Plánovací skupinu pro potraviny a zemědělství (FAPG). Zadruhé byla rozdělena Skupina pro průmyslové zdroje a komunikační služby (IRCSG) na Plánovací skupinu pro energetiku (EPG) a Plánovací skupinu pro civilní komunikační služby (CCPG).

Reorganizace plánovacích skupin CEPC neměla vliv na rozdělení gescí ÚSÚ zapojených do Stálé pracovní skupiny VCNP. Zastupováním ČR ve výboru CEPC a jeho plánovacích skupinách jsou určeny ÚSÚ, jejichž přehled je zpracován v následující tabulce.

Výbor NATO		Zodpovědný resort
CEPC	Výbor pro civilní nouzové plánování (<i>Civil Emergency Planning Committee</i>)	Ministerstvo vnitra-generální ředitelství HZS ČR
Plánovací skupiny CEPC		Zodpovědný resort

² Podrobněji viz dokument NATO, č. j.: AC/98-N(2019)0039 (INV).

³ Finsko, Gruzie, Izrael, Jordánsko, Švédsko, Švýcarsko, Ukrajina.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

CCPG	Plánovací skupina pro civilní komunikační služby (<i>Civil Communications Planning Group</i>)	Český telekomunikační úřad
CPG	Skupina pro civilní ochranu (<i>Civil Protection Group</i>)	Ministerstvo vnitra-generální ředitelství HZS ČR
EPG	Plánovací skupina pro energetiku (<i>Energy Planning Group</i>)	Ministerstvo průmyslu a obchodu, Správa státních hmotných rezerv
FAPG	Plánovací skupina pro potraviny a zemědělství (<i>Food and Agriculture Planning Group</i>)	Ministerstvo zemědělství
JHG	Společná skupina pro zdraví (<i>Joint Health Group</i>)	Ministerstvo zdravotnictví
TG	Skupina pro dopravu (<i>Transport Group</i>)	Ministerstvo dopravy

Rozdělení odpovědností za jednotlivé oblasti odolnosti NATO na úrovni ČR je následující:

- Oblast 1: Zachování základních funkcí státu (zodpovědnost MV);
- Oblast 2: Zajištění odolnosti energetických zdrojů (zodpovědnost MPO, SSHR);
- Oblast 3: Schopnost efektivně zvládat nekontrolovaný pohyb obyvatelstva (zodpovědnost MV);
- Oblast 4: Zajištění odolnosti zdrojů vody a potravin (zodpovědnost MZe);
- Oblast 5: Schopnost zvládat velký počet zraněných (zodpovědnost MZd);
- Oblast 6: Odolné civilní telekomunikační systémy (zodpovědnost ČTÚ);
- Oblast 7: Odolné civilní dopravní systémy (zodpovědnost MD).

V návaznosti na zpracování příslušných částí Dotazníku obranného plánování týkajících se problematiky civilní nouzové připravenosti proběhlo 1. října 2019 dílčí jednání zástupců mezinárodního sekretariátu NATO s členy Stálé pracovní skupiny VCNP. Podle hodnocení NATO je ČR dostatečně odolná v oblasti energií, energetiky, potravin, vody, komunikací a dopravy. Kladně bylo rovněž hodnoceno provedení národního sebehodnocení odolnosti (materiál Analýza CNP).

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

1.4. Institut ochrany obyvatelstva

Udělení významného ocenění

Institut získal vysoce prestižní Cenu Bezpečnostní rady státu, a to za významný přínos k rozvoji vědy, výzkumu a vzdělání v oblasti ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, krizového řízení, integrovaného záchranného systému a kritické infrastruktury a za vynikající výsledky v expertní, vydavatelské a popularizační činnosti.

Slavnostní akt proběhl dne 25. dubna 2019 v Lichtenštejnském paláci. Z rukou ministra obrany Mgr. Lubomíra Metnara a ministra zahraničních věcí Mgr. Tomáše Petříčka, M.A., Ph.D., převzal Cenu ředitel Institutu plk. Ing. Mgr. Rostislav Richter.

1.4.1. Vzdělávací činnost

1.4.1.1. Mezinárodní kurzy

- „Pokročilý kurz havarijní připravenosti pro příslušníky záchranných složek Paraguaye“. Asunción, Paraguay, 11. až 20. března 2019, za účasti 25 záchranářů (20 příslušníků paraguayských hasičů, tři zaměstnanci speciální organizace CONAPREB spadající pod paraguayské ministerstvo národní obrany a dva hasiči z Bolívie). Akce pořádána pod záštitou Organizace pro zákaz chemických zbraní (Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons – dále jen „OPCW“).
- „Výcvik ochrany před chemickými zbraněmi pro instruktory“. Lázně Bohdaneč, Česká republika, 29. května až 6. června 2019, účast zástupců ze zemí: Argentina, Ázerbájdžán, Bangladéš, Burundi, Kostarika, Indie, Keňa, Maroko, Paraguay, Filipíny, Rumunsko, Jižní Afrika, Srí Lanka, Tanzanie, Uganda, Uruguay. Akce pořádána pod záštitou OPCW a Státního úřadu pro jadernou bezpečnost.
- „Praktický výcvik ochrany před účinky chemických látek pro záchranáře ze zemí Východoafrického společenství“. Jinja, Uganda, 28. září až 13. října 2019, pro 14 posluchačů z Burundi, Keni, Tanzanie a Ugandy a 15 instruktorů. Čeští specialisté působili pouze v roli supervizorů. Akce pořádána pod záštitou OPCW.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

1.4.1.2. Kvalifikační, specializační a zdokonalovací kurzy a další vzdělávací aktivity

Druh kurzu
1. Specializační kurz – Kontrolní činnost
2. Specializační kurz – Stavební prevence
3. Specializační kurz – Vedení exkurze v hasičských stanicích
4. Radiační ochrana Z (získání specializace)
5. Radiační ochrana P (prodloužení specializace)
6. Detekce, monitorování a odběr vzorků nebezpečných chemických látek
7. Obsluha programového balíku SEOD HZS „Z“ (systém elektronické osobní dozimetrie – získání specializace)
8. Obsluha programového balíku SEOD HZS „P“ (systém elektronické osobní dozimetrie – prodloužení specializace)
9. Kurz pro pracovníky chemických laboratoří HZS krajů – chemická část
10. Kurz pro pracovníky chemických laboratoří HZS krajů – radiační část
11. Cvičení krizového štábu
12. Kurzy vyrozumění a varování
13. Periodické přezkoušení obsluh zadávacích terminálů Jednotného systému varování a vyrozumění
14. Konzultace
15. Instrukčně metodická zaměstnání, semináře a ostatní akce
16. Odborný seminář pro vysoké školy vzdělávající odborníky v oblasti bezpečnosti

Celkový přehled vzdělávací činnosti

Typ akce	Počet	
	akcí	účastníků
Akce se zahraniční účastí	6	140
Kvalifikační, specializační, zdokonalovací a další vzdělávací kurzy	34	439
Instrukčně metodická zaměstnání, semináře, workshopy apod.	96	1 015
Celkem	136	1 594

Inovace v nabídce vzdělávacích aktivit

Pro komplexní informační, metodickou a edukační podporu správců a uživatelů zadávacích terminálů při přechodu na program CENTRUM verze 3.11 a klienta systému SPARK verze 3.20 byly zpracovány metodické a informační materiály: Nová řešení v programu CENTRUM

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

verze 3.11 a Návrh činností správců a uživatelů zadávacích terminálů při přechodu z programu CENTRUM verze 3.3 na verzi 3.11.

V závěru roku byly zpracovány aktualizované učební osnovy specializačních kurzů prováděných na pracovišti varování obyvatelstva (kurzy s kódovými označeními: JSVV, SZTDS, VVZT PU, VVZT BU). Učební osnovy byly zaslány na MV-GŘ HZS ČR ke kontrole a schválení s platností od školního roku 2020.

Pro informační, edukační a evaluační podporu vzdělávání ve specializačních kurzech specialistů JSVV byl navržen, vyvinut a ve 2. pololetí roku dán do používání soubor aplikací s názvem PROGRAMY KURZŮ a UTILITY. Soubor aplikací zvyšuje informovanost účastníků kurzů o obsahu a průběhu specializačních kurzů a poskytuje odborné i všeobecné poznatky, tím zvyšuje účinnost edukačního procesu.

Na jaře byla dokončena a do používání dána webová aplikace s názvem PORTÁL HROZEB – PREZENTACE. Webová aplikace by primárně měla svým způsobem sloužit jako vzor možností získávání informací o hrozbách a nebezpečných jevech ve správním obvodu obce s rozšířenou působností.

1.4.1.3. Konference a workshopy pořádané nebo spolupořádané Institutem

- Konference „Myšlenkové mapování 2019“. Lázně Bohdaneč: MV-GŘ HZS ČR Institut, 6. až 7. května 2019.
- Mezinárodní konference „Koncepce ochrany obyvatelstva – Mimořádné události roku 2019, versus ochrana obyvatelstva“. Lázně Bohdaneč: MV-GŘ HZS ČR Institut, Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství FBI VŠB-TU Ostrava, 11. až 12. prosince 2019.

1.4.2. Věda a výzkum

1.4.2.1. Výzkumný projekt „Cílený aplikovaný výzkum nových technologií, metod a postupů ke zvýšení úrovně schopností HZS ČR (CAV HZS)“

V roce 2019 byly v rámci tohoto projektu řešeny tyto dílčí úkoly:

„Zvyšování úrovně chemického průzkumu, laboratorní kontroly a ostatních opatření HZS ČR při nekontrolovaných únicích nebezpečných chemických látek“

Chemické laboratoře HZS krajů jsou mj. specializovány na analýzy bojových chemických látek (BCHL). K tomu byla v roce 2019 dokončena studie „Zhodnocení současného stavu metodického zabezpečení analýz bojových chemických látek ve stacionárních laboratořích

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

HZS krajů“. Na základě analýzy, která byla provedena metodou SWOT, bylo navrženo jednak provést novelizaci souboru metodik analýzy BCHL (tj. Pokynu generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra č. 30/2002) jako celku a jednak zrušit zastaralé metodiky, které neodpovídají současné úrovni instrumentálního vybavení chemických laboratoří, části metodik zabývající se identifikací látek a části metodik, které nejsou chemickými laboratořemi využívány a pravidelně procvičovány. Hlavním úkolem vyplývajícím ze studie je novelizovat popř. vyvinout metodiky stanovení BCHL různými metodami a přitom zohlednit skutečnost, že chemické laboratoře nemají k dispozici standardy BCHL. Studie byla zpracována po zahrnutí připomínek a námětů všech chemických laboratoří HZS krajů a představuje rovněž hlavní východiska pro následné experimentální práce. Zpracování studie představuje rovněž splnění jednoho z úkolů stanovených novou Konceptí Chemické služby HZS ČR.

V rámci vývoje nových metodik analýzy BCHL byly v roce 2019 realizovány rozsáhlé experimentální práce zaměřené jednak na vývoj postupu stanovení metodou GC/MS metodikou vnitřního standardu a jednak na validaci stanovení biochemickou fotometrickou reakcí, přičemž druhý z uvedených postupů byl rozšířen o další nervově paralytické látky.

Realizované výstupy v roce 2019

- dvě výzkumné zprávy,
- tři přednášky na mezinárodních konferencích,
- pět publikací v odborném časopise.

„Prostředky individuální a kolektivní ochrany“

V oblasti výzkumu PIO byly v roce 2019 řešeny tyto dílčí úkoly:

V rámci řešení tří etap úkolu (E-2, E-3 a E-4) byla podle ČSN EN 12 941 provedena měření průniku SF₆ na dospělých osobách s velmi dobrými výsledky a na základě těchto byly zkonstruovány čtyři velikosti dětských kukel – dvě velikosti pro kategorii dětí 6 až 12 let, dvě velikosti pro kategorii dětí 12 až 18 let. Z důvodu možné dehydratace dětí v případě delší doby nasazení kukly byla dětská kukla opatřena průchodkou pro příjem tekutin, kterou je možné připojit např. comeback. S takto zkonstruovanými dětskými kuklami byly provedeny zkoušky na průnik SF₆ a NaCl. Vzhledem k absenci normy pro posuzování dětských ochranných prostředků byla jako výchozí vzata ČSN EN 12 941 s nově vypracovanou metodikou pro měření dětských ochranných kukel. Zkoušky byly provedeny s devíti dětmi ve věku 7 až 15 let a jejich výsledky byly více než uspokojivé. Ve všech případech byla splněna nejen ČSN EN 12 941, a to s velkou rezervou. Dokonce byly splněny ve všech měřeních požadavky na průnik podle ČSN EN 136, podle které se posuzuje průnik do ochranných masek.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

V rámci řešení etapy E-7 byla v roce 2019 pozornost věnována odstranění nepříznivých stavů při funkci hybridního nástavce během běžného používání – při testování se objevovalo kmitání dávkovacího systému a nepříjemné pískání při nízkém průtoku vzduchu. Zároveň byla věnována pozornost možnosti připojení kombinovaného filtru na hybridní nástavec.

V rámci řešení etapy E-9, jejímž cílem je monitorování technického stavu PIO uložených ve skladech Skladovacího a opravárenského zařízení HZS ČR a současně sledování nabízených PIO na tuzemském trhu, pokračovalo:

- Testování malých ochranných filtrů (MOF) na vybrané testovací látky podle ČSN EN 14 387. V roce 2019 pokračovalo ověřování vlivu vlhkosti na sorpci uvedených látek a možnosti desorpce vlivem jejich dlouhodobého promývání čistým vzduchem.
- Testování ochranných kulek nabízených na českém trhu s cílem doporučení optimální ochranné kukly, kterou by si mohli obyvatelé ČR pořídit v rámci sebeochrany. Celkem bylo vytipováno devět ochranných kulek a v roce 2019 otestován průnik do těchto kulek podle ČSN EN 12 941 na třinácti zkušebních osobách.
- Posouzení funkčního stavu PIO uložených ve skladech Skladovacího a opravárenského zařízení HZS ČR. V roce 2019 byl posouzen jeden z rozhodujících parametrů všech PIO – rezistenční doba na yperit (RDY). Všechny typy stávajících PIO – DM-1, CM-3/3h, CM-4, CM-5, DV-75, DK-88 a SOO CO byly otestovány na rychlost permeace yperitu tzv. rezistenční dobou na yperit. Výsledky testování potvrdily, že všechny typy skladovaných PIO splňují požadavky technických podmínek na rezistenční dobu na yperit. Mohou tak být ponechány ve vybavení HZS ČR.

V rámci řešení etapy E-8, jejímž cílem je na základě výzkumu navrhnout a vyrobit funkční vzorek víceúčelové FVJ do improvizovaného úkrytu, byly v roce 2019:

- provedeny práce na návrhu nového finálního konceptu celého zařízení (FVJ) se zaměřením na maximální modularitu, tj. aby byly jednotlivé moduly jednoduše připojitelné, či odpojitelné;
- vytvořena prototypová dokumentace, vyrobeny všechny potřebné díly, provedeny mechanické testy dílů, provedena montáž a sestavení finálního zařízení;
- zvolena strategie měření jednotlivých funkcí modulů, probíhá testování a měření jednotlivých modulů a součástí zařízení.

Základem celého řešení je základní (hlavní) modul s teleskopickým podvozkem, který je součástí hlavní, filtrační části zařízení. Tento základ je možno rozšířit o další doplňkové, komfortní moduly – modul pro chlazení, modul pro topení a modul zvlhčování. Všechny

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

moduly jsou vždy propojeny jak hardwarově, tak i elektricky do hlavního modulu a k řídicí jednotce hlavního modulu. Zařízení je doplněno detekcí zanešeného filtru a náhradním zdrojem elektrické energie. Součástí zařízení je řídicí a ovládací modul, který je plně digitální, ovládaný pomocí dotykové obrazovky, včetně desetistupňové regulace výkonu hlavního modulu a logiky vzájemného propojení či blokace jednotlivých funkcí navzájem. Ve spolupráci s pracovištěm biologických protiopatření pokračuje vývoj výkonnějšího LED UVC germicidního světelného zdroje, který bude součástí zařízení.

Realizačním výstupem v roce 2019 byly dvě výzkumné zprávy.

„Rozvoj metod radiačního průzkumu a laboratorní kontroly“

Průběh řešení dílčího úkolu v roce 2019

Byly realizovány experimentální práce s cílem získat dostatek experimentálních dat a validací pro navržení metodických postupů pro následující činnosti:

- stanovení celkové objemové aktivity alfa a beta ve vzorcích vody,
- in-situ měření plošné aktivity kontaminace terénu radioaktivními částicemi.

Stanovení alfa aktivity ve vodě – v rámci vědecké práce byly připravovány řady vzorků na stanovení objemové aktivity alfa ve vodách. U těchto modelových roztoků vzorku se ověřovala reprodukovatelnost navrženého postupu přípravy vzorku pro měření. Upřesňuje se podrobný postup měření tak, jak je vyžadováno v metodikách HZS, aby byl pro všechny laboratoře HZS stejný. Ve spolupráci s laboratořemi HZS byly upřesňovány laboratorní postupy a výsledky měření. Všechny laboratoře HZS měly k dispozici stejné modelové vzorky ke zpracování a vyhodnocení.

Stanovení beta aktivity ve vodě – probíhaly experimentální práce týkající se stanovení beta aktivity ve vodě za využití jednoduchého čítače impulzů záření alfa a beta RadEye HEC, který je ve vybavení TACHP. Letos byly práce zaměřeny především na optimalizaci připravované metodiky pro chemické laboratoře HZS ČR.

In-situ měření plošné koncentrace kontaminace terénu radioaktivními částicemi – v minulých letech byla na letišti Chocení detailně proměřena plocha 70 x 70 m (referenční plocha). V roce 2019 byla referenční plocha s 28 body rozšířena o další body. V rámci další experimentální práce se na vybrané ploše prováděla opakovaná měření in-situ společně s měřením vlhkosti půdy. Cílem těchto experimentů bylo zjistit závislost odezvy spektrometrů na vlhkosti půdy při měření.

„Varování a tísňové informování obyvatelstva a vyrozumění“

Průběh řešení dílčího úkolu v roce 2019

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

- proběhla aktualizace modelů pokrytí signálem JSVV pro Karlovarský, Plzeňský, Ústecký a Liberecký kraj,
- proběhly experimentální zkoušky nových koncových zařízení pro JSVV.
- odborné úkoly a činnosti pracoviště varování obyvatelstva plněné ve prospěch MV-GŘ HZS ČR,
- posouzení a experimentální zkoušky a měření pro schválení zařízení k připojení do JSVV: elektronická siréna typu DS.SyCon.SX2, všesměrový systém pro hlasovou komunikaci a včasné varování typu LRAD 360X, pagery typů s.PAGE X05 a s.QUAD X15, přijímač JSVV typu RPR11,
- podíl na vývoji modernizovaného programu zadávacích terminálů JSVV CENTRUM verze 3.5 až 3.11 (testování, připomínkování, programátorské návrhy atd.). Součástí modernizační kampaně je komplexní informační, metodická a edukační podpora správců a uživatelů zadávacích terminálů s přesahem do roku 2020,
- plnění úkolů a realizace činností související se správou a rozvojem JSVV, bezpečností informací v JSVV, zejména práce v „Komisi JSVV“.

1.4.2.2. Výzkumný projekt „Výzkum kritických informačních struktur státu se zaměřením na jednotný systém varování a informování obyvatelstva“

V roce 2019 bylo rámci projektu, který je realizován v součinnosti s Colsys, s. r. o., a Českým vysokým učením technickým v Praze, řešeno:

- vypracování pomůcky pro stanovení akustického směrného dosahu koncových prvků varování,
- zpracování podkladů pro patentovou řešerši,
- problematika hodnocení a řešení odolnosti a emisí elektromagnetické kompatibility EMC u elektrických a elektronických zařízení určených pro varování obyvatelstva.

1.4.2.3. Výzkumný projekt „Výzkum vlastností a způsobů ochrany osob před účinky poslední generace nervově paralytických chemických látek (Maryša)“

Dílčí úkol: „Zhodnocení protichemických opatření jednotek HZS krajů při zneužití látek typu A“

Průběh řešení v roce 2019

V rámci 1. etapy projektu, řešené od září 2019, byla zpracována úvodní výzkumná zpráva, která se týká protichemických opatření HZS ČR. Shrnuje dostupné údaje o vlastnostech látek typu

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

novičok a na jejich základě hodnotí předpokládanou schopnost předurčených jednotek HZS krajů provést terénní detekci a identifikaci novičoků, potvrdit jejich přítomnost ve stacionární laboratoři, stanovit jejich koncentraci v různých matricích a provést jejich dekontaminaci. Ze zprávy vyplynulo obsahové zaměření a vymezení následných experimentálních etap projektu, plánovaných na léta 2020–2021.

Realizační výstupy v roce 2019

- jedna výzkumná zpráva.

1.4.3. Specializovaná činnost

1.4.3.1. Metodické řízení školicích středisek HZS krajů

V roce 2019 Institut pokračoval v metodickém řízení školicích středisek HZS krajů v souladu s Pokynem generálního ředitele HZS ČR č. 49/2016 ze dne 29. listopadu 2016. Hlavními formami metodického řízení byly:

- zdokonalovací kurzy pracovníků chemických laboratoří školicích středisek HZS krajů – chemická část,
- mezilaboratorní zkoušení způsobilosti,
- individuální konzultace k Příručce kvality a k přípravě chemických laboratoří na akreditaci.

Na chemickém úseku byly uspořádány dva zdokonalovací kurzy. Hlavním obsahem prvního kurzu bylo procvičení praktické práce s prostředky a přístroji vozidla TACHP. Kurz se uskutečnil v areálu Výzkumného a experimentálního centra Mimoň. Při této příležitosti bylo rovněž provedeno zkoušení způsobilosti laboratoří zaměřené na terénní identifikaci neznámých kapalin, pevných látek a plynů, měření pH, elektrické konduktivity a stanovení ukazatelů znečištění reálných vzorků vody přenosnými přístroji. Na základě požadavku MV-GŘ HZS ČR byl druhý kurz věnován testování přenosných Ramanových spektrometrů, které v současné době nabízí tuzemský trh. Akce se zúčastnilo sedm dodavatelů se svými spektrometry. Z protokolů byla zpracována zpráva, která prezentuje jednoznačný a jednomyslný závěr pracovníků chemických laboratoří k doporučení nákupu.

Cílem mezilaboratorního zkoušení způsobilosti bylo ověřit spolehlivost výsledků dosahovaných jednotlivými laboratořemi HZS ČR.

V roce 2019 byly na chemickém úseku zadány, připraveny a vyhodnoceny tři okružní rozborů obsahující celkem 32 vzorků, které byly zaměřeny především na:

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

- kontrolu správné funkce vybraných přístrojů;
- stanovení vybraných ukazatelů znečištění vod v terénu a stacionární laboratoři;
- identifikaci neznámých kontaminantů vody;
- terénní identifikaci neznámých kapalin; pevných látek a plynů;
- stanovení a identifikaci bojových chemických a jiných toxických látek;
- stanovení ropných látek ve vodách.

V roce 2019 pokračovalo odborné řízení chemických laboratoří HZS krajů v radiační oblasti, které zabezpečuje Institut v souladu s Pokynem generálního ředitele HZS ČR č. 40/2016 ze dne 29. listopadu 2016. Hlavními formami odborného řízení byly:

- specializační kurzy pracovníků chemických laboratoří školicích středisek HZS krajů – radiační část;
- spektrometrický seminář;
- exkurze na specializovaná pracoviště se zdroji ionizujícího záření;
- mezilaboratorní zkoušky odborné způsobilosti v radiační oblasti;
- vzájemná odborná jednání mezi chemickými laboratořemi HZS ČR a Státním úřadem pro jadernou bezpečnost pro přípravu postupu při zabezpečení nalezeného opuštěného zdroje nebo jaderného materiálu jako součást smlouvy mezi MV-GŘ HZS ČR a SÚJB, která byla v červnu roku 2018 podepsána.

V radiační oblasti byly uspořádány dva specializační kurzy pro pracovníky chemických laboratoří, obsah prvního jarního kurzu byl zaměřen na laboratorní činnost.

Druhý kurz se konal v Zařízení HZS Jihomoravského kraje a byl zaměřen na monitorování radiační situace a řešení činnosti spojené se zásahem složek IZS. Tradičně se tohoto podzimního kurzu zúčastňují zástupci Policie ČR z Národní centrály proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování, zástupci Celní správy z Letiště Václava Havla, příslušníci Armády ČR z 31. brigády radiační, chemické a biologické ochrany a v neposlední řadě také dva instruktoři ze Střední odborné školy požární ochrany a Vyšší odborné školy požární ochrany. Hlavní náplní kurzu byl praktický nácvik činností, které chemické laboratoře HZS ČR (chemické laboratoře HZS ČR plní úkoly mobilních skupin v rámci Radiační monitorovací sítě) mají podle smlouvy provádět při radiačním monitorování.

Ve dnech 18. až 21. března 2019 se uskutečnil již 5. ročník spektrometrického semináře pro radiační specialisty z chemických laboratoří HZS ČR.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

Byly vykonány tři specializované exkurze pro pracovníky chemických laboratoří – radiační část (u firem ISOTREND, spol. s r. o., BIOSTER, a. s., a na pracovišti Laboratoře radiační kontroly okolí JE Dukovany).

Dále byly provedeny zkoušky způsobilosti v radiační oblasti formou okružních vzorků. Šlo o stanovení celkové objemové aktivity alfa u čtyř vzorků podle pracovního postupu „Stanovení celkové objemové aktivity alfa scintilační metodou“ a stanovení celkové objemové aktivity beta u šesti vzorků podle pracovního postupu „Rychlá metoda stanovení celkové objemové aktivity beta“. Zkoušek se účastnily všechny chemické laboratoře HZS ČR a bylo jim předáno osvědčení o účasti ve zkoušení způsobilosti laboratoře.

Dne 21. března 2019 se uskutečnilo na základě podepsané smlouvy mezi SÚJB a MV-GŘ HZS ČR setkání, na kterém se vyhodnocují radiační události za rok 2018 z pohledu SÚJB a jednotek HZS ČR. Jde o již druhé setkání pracovníků chemických laboratoří HZS, MV-GŘ HZS a pracovníků z regionálních center SÚJB a zástupci SÚJB. Zástupci SÚJB nás informovali o radiačních událostech řešených v roce 2019. Větší pozornost byla věnována nálezům opuštěných zdrojů na haldě poblíž Lešetic, která byla řešena v součinnosti s HZS ČR.

1.4.3.2. Zahraniční aktivity

Ve dnech 25. až 27. června 2019 proběhl ve Vídni 8. ročník mezinárodní konference NCT (Non-Conventional Threat) Europe 2019 zaměřené na tematiku CBRNe (Chemical, Biological, Radiological, Nuclear and explosives). Souběžně s konferencí probíhal trénink zaměřený na spolupráci záchranných složek z různých zemí při řešení mimořádných událostí v oblasti CBRNe. Tréninky se konaly ve výcvikovém prostoru rakouské armády Tritolwerk, který je uzpůsoben pro nácvik katastrofických a CBRN scénářů. Za Českou republiku se tréninku zúčastnilo šest příslušníků HZS ČR (tři z Institutu a tři z chemické laboratoře HZS Jihomoravského kraje v Tišnově). Na každém scénáři spolupracovaly vždy dva týmy z různých států, jejichž úkolem bylo provést vše od detekce po identifikaci hrozeb a určení dalšího postupu. Vzhledem k tomu, že jak příslušníci z Institutu, tak z laboratoře Tišnov dorazili na cvičení svými zásahovými vozidly, proběhla ještě krátká prezentace vybavení HZS ČR.

V květnu se jeden příslušník Institutu na základě pozvání ze strany Federálního úřadu pro radiační ochranu (BfS) účastnil v roli pozorovatele společného cvičení intervenčních týmů BfS, Federálního kriminálního úřadu (BKA) a speciálních sil Federální policie (BPOL). Cvičení se uskutečnilo v Berlíně. Námětem tohoto pravidelného cvičení byl průzkum skladu/laboratoře, kde se nelegálně nakládalo s radioaktivními látkami za účelem jejich distribuce zahraničním teroristickým skupinám. Na cvičení bylo nejzajímavější to, že se pracovalo v prostředí reálné

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

kontaminace. Pomocí roztoku dceřiných produktů ^{222}Rn bylo na místě činu (dvě místnosti o půdorysu přibližně 5 x 5 m) kontaminováno 66 různých míst. Podobný typ cvičení s reálnou kontaminací pomocí krátkodobých radionuklidů bychom rádi realizovali i v podmínkách Institutu. Konkrétně by šlo o cvičení pro pracovníky chemických laboratoří HZS ČR a příslušníky z Národní centrály proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování.

V červnu 2019 proběhlo na lokalitách o. z. Těžba a úprava uranu Stráž pod Ralskem mezinárodní cvičení mobilních skupin „International In-situ Gamma Spectrometry Intercomparison Exercise: Stráž 2019“. Srovnávací měření organizoval SÚRO, ve spolupráci s DIAMO, s. p., o. z. Těžba a úprava uranu Stráž pod Ralskem na třech plochách se zvýšenými hodnotami radioaktivní kontaminace povrchové vrstvy zemin „Odkaliště – I. etapa“, „DH I – jáma č. 3“, meandr řeky Ploučnice a na kalibračních plochách v objektu DIAMO „Gama-spektrometrická kalibrační základna“. Cvičení se účastnily mobilní skupiny ze zemí EU, které jsou vycvičeny v rámci havarijní připravenosti pro pohyb v území kontaminovaném radionuklidy. Za Institut se účastnili tři zástupci.

1.4.3.3. Výjezdová skupina mobilní chemické laboratoře

Výjezdová skupina mobilní chemické laboratoře Institutu zabezpečovala úkoly v souladu s Pokynem generálního ředitele HZS ČR č. 49/2016 ze dne 29. listopadu 2016 k zabezpečení chemického a radiačního průzkumu, dozimetrické a laboratorní kontroly pro potřeby zásahů jednotek požární ochrany a záchranných prací v rámci IZS v krajích Pardubickém a Královéhradeckém.

Všechny zadané úkoly a expertizy byly v roce 2019 výjezdovou skupinou splněny v požadovaném rozsahu. Výjezdová skupina neeviduje za celý rok žádnou stížnost ze strany zadavatelů. Dále byly ve stacionární chemické laboratoři plněny požadavky jednotek HZS Pardubického a Královéhradeckého kraje, MV-GrH HZS ČR, Policie ČR a orgánů státní správy a samosprávy.

1.4.3.4. Odborná činnost radiologické laboratoře

Cvičení ZÓNA 2019 – v souladu s Plánem cvičení orgánů krizového řízení (upřesnění na léta 2019–2021), schváleného Bezpečnostní radou státu dne 18. září 2018 usnesením č. 32, se ve dnech 10. až 12. června 2019 uskutečnilo cvičení ZÓNA 2019. Cílem cvičení ZÓNA 2019 bylo procvičit základní dokumentaci k řešení radiační havárie, činnost orgánů krizového řízení při plnění vybraných úkolů ochrany obyvatelstva podle Vnějšího havarijního plánu Jaderné

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

elektrárny Temelín při řešení radiační havárie, systém audio-video konference mezi MV-GŘ HZS ČR, SÚJB a Krizovým štábem Jihočeského kraje. Dále procvičit aktivaci a činnosti radiační monitorovací sítě se zapojením leteckých skupin, mobilních skupin a měřicích laboratoří. V rámci monitorování radiační situace se za HZS ČR účastnily tři monitorovací skupiny, z toho jedna z Institutu. Monitorovací skupina prováděla monitorování radiační situace po trasách, na vybraných místech odebírala vzorky vody a prováděla specializované měření na vybraných místech v souladu se smlouvou mezi MV-GŘ HZS ČR a SÚJB.

Kontejnery pro kontrolu kontaminace – pracovníci Institutu se i v roce 2019 podíleli na metodickém vedení používání detekčních rámců pro kontrolu kontaminace osob a techniky. V rámci této činnosti se aktivně účastnili na školení, které se uskutečnilo začátkem roku 2019 na stanici HZS jihomoravského kraje v Líšni firmou NUVIA, a. s., a na celodenním výcviku jednotek požární ochrany na odstavném parkovišti a dalších plochách poblíž Automotodromu Brno. Na těchto akcích byly zjištěné závady jak na vlastních rámech a kontejnerech, tak rovněž na předaném obslužném SW. V rámci upřesnění metodiky a s tím spojenou úpravou SW bylo ve firmě NUVIA, a. s., inicializováno jednání, na kterém se vše ještě jednou analyzovalo, a byl podán návrh na řešení celého problému, aby SW vyhovoval navržené metodice činnosti obsluhy detekčních rámců. V první polovině roku budou rámy testovány a poté bude následovat tvorba metodiky, která bude na podzim roku 2020 otestována v rámci cvičení „BRÁNA 2020“, které se uskuteční v kraji Vysočina.

Obalový soubor – v roce 2019 laboratoř metodicky ovlivňovala technické parametry pro výrobu tří kusů obalového souboru pro přepravu kapalných radionuklidových odpadů. Kontejnery vyrábí firma FABOK, spol. s r. o. V roce 2019 byl dodán jeden kus a v roce 2020 budou dodány zbývající dva kusy. Nákup realizuje Správa státních hmotných rezerv a kontejnery budou uloženy v Záchranném útvaru HZS ČR Hlučín, Jihlava a Zbiroh. Obalový soubor bude využit nejen pro přepravu kapalných radionuklidových odpadů, ale rovněž pro odpady kyselin, zásad nebo dekontaminační směsi používané u HZS ČR ve formě vodných roztoků do koncentrace 10 hm%. A v neposlední řadě pro další kapalně kontaminanty včetně hořlavých látek, které jsou čerpány v nevýbušném prostředí.

IMZ chemické služby HZS Pardubického a Královéhradeckého kraje – začátkem června proběhl na Seči další ročník IMZ chemiků Pardubického a Královéhradeckého kraje. V rámci letošního kurzu si pracovníci radiologické laboratoře Institutu pro účastníky připravili dvě praktická stanoviště. Konkrétně šlo o prošetření radiační situace v místě zásahu pomocí

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

zásahového dozimetru URAD 115 a následné dohledání ohniska radiace radiometrem DC-3E-98 včetně vymezení bezpečnostních zón pro následné práce. Cílem cvičení bylo procvičit psaní formulářů podle rok staré smlouvy mezi SÚJB a MV-GŘ HZS ČR, které musí velitel zásahu u radiačního zásahu sepsat a prostřednictvím operačního a informačního střediska MV-GŘ HZS ČR předat na styčné místo SÚJB.

Školení celníků v případě činnosti v prostředí s nebezpečnými látkami v Miletíně – na základě žádosti Celní správy proběhlo dne 27. června 2019 v Miletíně u Hořic IMZ pro celníky. Na realizaci příspěvků a praktických ukázek se podíleli příslušníci generálního ředitelství HZS ČR, Institutu a HZS Královéhradeckého kraje. Akce byla za strany generálního ředitelství cel hodnocena velmi kladně, a proto bude spolupráce pokračovat i v roce 2020, kdy by mělo na jaře proběhnout další školení a praktický výcvik.

Tvorba návrhu pokynu – v průběhu roku 2019 se uskutečnilo několik zasedání pracovní skupiny pro novelizaci Pokynu č. 35/2009 generálního ředitele HZS ČR (pokyn k prozatímní službě osobní dozimetrie). Pracovní skupina zhodnotila daný pokyn a vytyčila si základní cíle pro tvorbu novely pokynu. Zpracovala do návrhu pokynu legislativní změny a změny spojené s přechodem HZS krajů na celostátní databázi. K realizaci pokynu proběhlo jednání mezi zástupci HZS ČR, SÚRO a SÚJB.

Radiologická laboratoř sepsala návrh pokynu k monitorování radiační situace. Jde o návrh pokynu generálního ředitele HZS ČR, kterým se stanoví podrobnosti k zabezpečení činností chemických laboratoří HZS ČR při monitorování radiační situace na území České republiky. Pokyn byl připomínkován pracovníky chemických laboratoří HZS ČR, jejich připomínky byly zapracovány a pokyn byl předán na MV-GŘ HZS ČR k závěrečnému připomínkovému řízení dotčených krajů.

Testování firmware DC-3H-08 – dne 17. května 2019 byla radiologická laboratoř požádána o provedení testů aktualizovaného firmware u zásahového radiometru DC-3H-08. K tomuto účelu nám Skladovací a opravárenské zařízení HZS ČR nahrálo dne 22. května 2019 do tří kusů zásahových radiometrů novelizovaný firmware dodaný firmou VF, a. s. Dva kusy v normálním módu a jeden kus v expertním módu. V Institutu proběhly testy na radiometrech v obou módech podle dokumentu Technické podmínky pro aktualizaci firmwaru u zásahového radiometru DC-3H-08, který je přílohou smlouvy mezi VF, a. s., a MV-GŘ HZS ČR. Provedené testy prokázaly, že dodaný firmware u zásahového radiometru DC-3H-08 až na jeden

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

nevyhovující bod 2.3 pro expertní mód radiometru, který většinou používají pracovníci chemických laboratoří HZS ČR, vyhovuje a je možno ho nasadit do zásahových radiometrů DC-3H-08 v systému HZS ČR. Výsledky testu byly sepsány a předány pracovníkům MV-GŘ HZS ČR. Firma VF, a. s., naše připomínky zapracovala a nyní již ve Skladovacím a opravárenském zařízení HZS ČR nahrávají v rámci ověření zásahového radiometru DC-3H-08 také nový odzkoušený firmware.

Národní radiační havarijní plán – pracovníci radiologické laboratoře se zabývali připomínkováním „Národního radiačního havarijního plánu“ (SÚJB) z pohledu HZS ČR a účastnili se několika jednání, která byla zaměřena na tuto problematiku. Národní radiační havarijní plán stanovuje zodpovědnosti za zajištění omezení havarijního ozáření obyvatelstva při vzniku radiační havárie na území České republiky, případně v zahraničí, ale s projevy na území ČR. Naše připomínky byly pracovníky MV-GŘ HZS ČR zapracovány a projednány se SÚJB.

Činnost dohlízející osoby pro zajištění radiační ochrany u Institutu ochrany obyvatelstva – začátkem roku byla podána žádost o povolení k nakládání se zdroji ionizujícího záření v rozsahu pro používání otevřených a uzavřených radionuklidových zdrojů ve stacionární radiologické laboratoři a na přechodných pracovištích. Dne 13. března 2019 bylo vydáno rozhodnutí o udělení povolení na dobu neurčitou. Pro činnost RTG zařízení byly ve spolupráci s pracovištěm pro zjišťování příčin požáru vytvořeny základní dokumenty pro bezpečnou práci na tomto pracovišti. Po celý rok byly průběžně zpracovávány důležité protokoly k monitorování pracoviště a osob, přehledové tabulky dodržování zásad radiační ochrany a zkoušky provozní stálosti zdrojů záření. Koncem roku byla práce inspektora zaměřena na revizi všech dokumentů pro kontrolu inspektorů SÚJB. Kontrola na pracovišti proběhla dne 14. listopadu 2019 a byla zaměřena na dodržování veškerých zásad práce se zdroji, jejich evidenci a kontrolu, pravidelné monitorování osob a pracovních povrchů včetně odpadů, překročení monitorovacích úrovní, provádění zkoušek provozní stálosti zdrojů, provádění poučení radiačních pracovníků a posluchačů v kurzech a v neposlední řadě, zda jsou o všech těchto činnostech vedeny písemné záznamy. Inspektory SÚJB nebylo shledáno porušení právních předpisů ani nedostatky v práci na kontrolovaném pracovišti.

Činnost inspektora prozatímní služby osobní dozimetrie – na základě pokynu č. 35/2009 generálního ředitele HZS ČR (pokyn k prozatímní službě osobní dozimetrie) vykonávají

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

pracovníci radiologické laboratoře funkci inspektora prozatímní služby osobní dozimetrie. Inspektor vykonává metodickou a řídicí funkci prozatímní služby osobní dozimetrie. V roce 2019 byly inspektorem řešeny následující úkoly:

- běžná činnost vyplývající z pokynu č. 35/2009;
- práce na novele pokynu č. 35/2009 generálního ředitele HZS ČR v rámci činnosti pracovní skupiny;
- vyhodnocení zkušebního provozu nového software SEOD, TED a modulu Inspektor napojených na celostátní databázi;
- jednání s pracovníky MV-GŘ HZS ČR za účelem zprovoznění celostátní databáze, zejména vytvoření cvičné databáze pro trénink a výuku, naplnění celostátní databáze seznamem středisek (HZS ČR, Policie ČR a Zdravotnické záchranné služby) a seznamu osob a jejich dislokace na jednotlivých střediscích HZS ČR;
- jednání ohledně harmonogramu přechodu dozimetrické služby od krajských databází k celostátní;
- šetření celkem sedm radiačních událostí, které během roku 2019 u HZS ČR proběhly. Především jde o událost v Hulíně, kdy byla zaznamenána první kontaminace místa zásahu a nejvyšší ozáření příslušníků jednotky požární ochrany v Lounech na kondiční jízdě. Jde o obdrženou dávku 55 mikroSv;
- průběžná jednání s inspektory SÚJB v souvislosti se šetřením radiačních událostí anebo s přípravou novely pokynu č. 35/2009.

1.4.3.5. Výjezdová skupina zjišťování příčin vzniku požárů

Pracoviště zjišťování příčin vzniku požárů má stanovenou působnost na území celé České republiky a provádí specializovanou činnost v oblasti dokumentace a digitalizace, navrhování verzí příčin vzniku požárů a provádění fyzikálně technického zkoumání odebraných vzorků. Na základě odebraných (dodaných) výrobků nebo vzorků a zjištěných skutečností provádí expertizní činnost, jejímž výsledkem je odborné vyjádření, které je zpracováváno v souladu s vyhláškou Ministerstva vnitra č. 246/2001 Sb. o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru. Pracoviště dále provádí a organizuje IMZ a další vzdělávací aktivity pro vyšetřovatele příčin vzniku požárů HZS ČR a také Policie ČR, Vězeňské služby ČR, Celní správy ČR a Vojenského požárního dozoru.

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

Rekonstrukce nynějších prostor laboratoří Institutu pro realizaci vědecko-výzkumných úkolů. Laboratoře v hlavní budově slouží k expertiznímu zkoumání vzorků, stanovení požárně technických charakteristik a nedestruktivnímu zkoumání. Laboratoře byly vybaveny digestořemi (tři kusy), v nichž se budou provádět experimenty menšího rozsahu a stanovení požárně technických charakteristik hořlavých kapalin (stanovení teploty vzplanutí), mobiliářem (pracovní stoly včetně jednoho výškově nastavitelného, skladovací regály, mycí stoly), osvětlovací soustavou prostoru zkoumání (jde o stropní kit osazený třemi LED deskovými svítidly na stahovacích pantografech, během fotografování je možné plynule měnit barevnou teplotou LED žárovek).

Dále byl **pořízen nový přístroj pro detailní zkoumání vzorků – stereomikroskop NIKON SMZ1270**. Mikroskop umožňuje komunikaci s PC, je vybaven planapochromatickou korekcí optických vad, pracovní vzdálenost je 82 mm. Celkové optické zvětšení v okulárech je 3,15x–40x.

Od ledna 2019 je **používána stacionární RTG kabina** pro účely nedestruktivního zkoumání vzorků z požářišť a vytváření vlastní databáze elektrických spotřebičů.

Vlastní prezentace:

- prezentace pracoviště ZPP na IMZ HZS Kraje Vysočina a Jihomoravského kraje;
- prezentace výsledků dokumentace a digitalizace místa po výbuchu a stavby zasažené výbuchem pro pyrotechniky Vojenské policie 8. ledna 2019;
- školení kriminalistických techniků Policie ČR se zaměřením na dokumentaci, digitalizaci požářišť a odběr vzorků;
- účast na celorepublikovém součinnostním IMZ vyšetřovatelé požárů HZS a Policie ČR, Ralsko, Solenice;
- IMZ koordinátorů prevence, Brno 13. března 2019 – přednáška o nedestruktivním zkoumání;
- konzultace k expertizám, pracoviště expertiz Vojenské policie, Praha, Brno;
- prezentace pracoviště ZPP a dokumentačních metod na požářišti v rámci exkurzí v Institutu (HZS Zlínského kraje, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Slovensko, Holandsko, Norsko atd.).

Experimentální měření:

- „Experiment přetížení kabelů“ – spolupráce s VŠB – TU Ostrava;

1. Sekce prevence a civilní nouzové připravenosti

- „Experiment prskavky“ – praktické experimentální měření možnosti iniciace požáru prskavkami, měření povrchových teplot (spolupráce s MV-GŘ HZS ČR);
- „Experiment Iglou“ – experimentální měření povrchových teplot a možnost rozšíření plamene (spolupráce s MV-GŘ HZS ČR). Iglou je nouzový přístřešek pro lidi bez domova, kteří nemohou navštěvovat z různých důvodů noclehárny.

Digitalizace

- pořízení speciálního software pro zpracování prostorových dat, tvorba videí, možnost rozšíření reality;
- digitalizace požární techniky HZS Karlovarského kraje, Záchraného útvaru HZS ČR Hlučín;
- digitalizace místa po výbuchu a stavby po výbuchu, komparace dokumentačních technik – Jince, Čeperka;
- digitalizace požářiště – Třebechovice, Slatina, Kozlov, Seč, Skupice, Strahovice, Hraštice, Semtín.
- digitalizace hřbitovního kostela Panny Marie, Broumov (exteriér);

Činnost stacionárních a mobilních laboratoří institutu

Institut disponuje mobilními a stacionárními laboratořemi v oblasti protichemických opatření, radiologických a biologických protipatření a také v oblasti zjišťování vzniku příčin požárů. Statistické údaje o těchto činnostech jsou souhrnně uvedeny v následující tabulce.

Druh činnosti	počet
Výjezdy k mimořádným událostem, místům požárů	58
Průzkum, odběry vzorků	66
Oborná vyjádření, posudky, poradenství	131
Expertizy – počet vzorků	173
Kalibrace čidel a detektorů nebezpečných látek	170
Celkem	598

1.4.3.6. Činnost certifikační komise

Certifikační komise MV-GŘ HZS ČR posuzuje odborný obsah metodik, novost postupů a možnosti jejich aplikace v rámci činnosti HZS ČR. Výsledkem procesu certifikačního řízení je doporučení Certifikační komise věcně příslušnému náměstkovi generálního ředitele HZS ČR k vydání „Osvědčení o certifikaci metodiky“ nebo zdůvodněný návrh na přerušení nebo zamítnutí žádosti o certifikaci metodiky. Předsedou Certifikační komise je ředitel Institutu.

Základními podmínkami k udělení „Osvědčení o certifikaci metodiky“ jsou odborný obsah metodiky, novost a reálnost navrhovaných postupů a dále evaluace prostřednictvím vypracování dvou nezávislých oponentních posudků.

Certifikační komise jednala v roce 2019 celkem čtyřikrát, a to za využití metody per rollam. Souhrnně bylo projednáno celkem 11 metodik. Všechny metodiky získaly osvědčení.

1.4.3.7. Informační činnost

Na edičním úseku bylo v souladu se zpracovaným a schváleným vydavatelským záměrem pokračováno v úsilí o zvýšení úrovně vědeckého recenzovaného časopisu The Science for Population Protection. Byla vydána dvě čísla v tištěné a elektronické podobě. Bylo publikováno celkem 22 vědeckých a odborných příspěvků, z toho tři od autorů z řad Institutu.

Na úseku knihovních služeb probíhala rutinní činnost, spočívající ve zpracování přírůstků knihovních jednotek, výpůjčkové činnosti a nákupu publikací podle požadavků uživatelů.

1.4.3.8. Preventivně výchovná činnost

V rámci preventivně výchovné činnosti prováděné Institutem byla v měsíci únoru až dubnu 2019 realizována tříměsíční preventivní kampaň na 42 školách Pardubického a Královéhradeckého kraje videoprezentací krátkých spotů v rámci Školního informačního kanálu.

V květnu byl proveden druhý dotisk příručky pro zrakově postižené „Hasiči radí“ v nákladu dva tisíce kusů, která byla dále distribuována do všech HZS krajů.

V prosinci proběhla měsíční prezentace krátkých preventivních spotů v autobusech pardubické MHD.